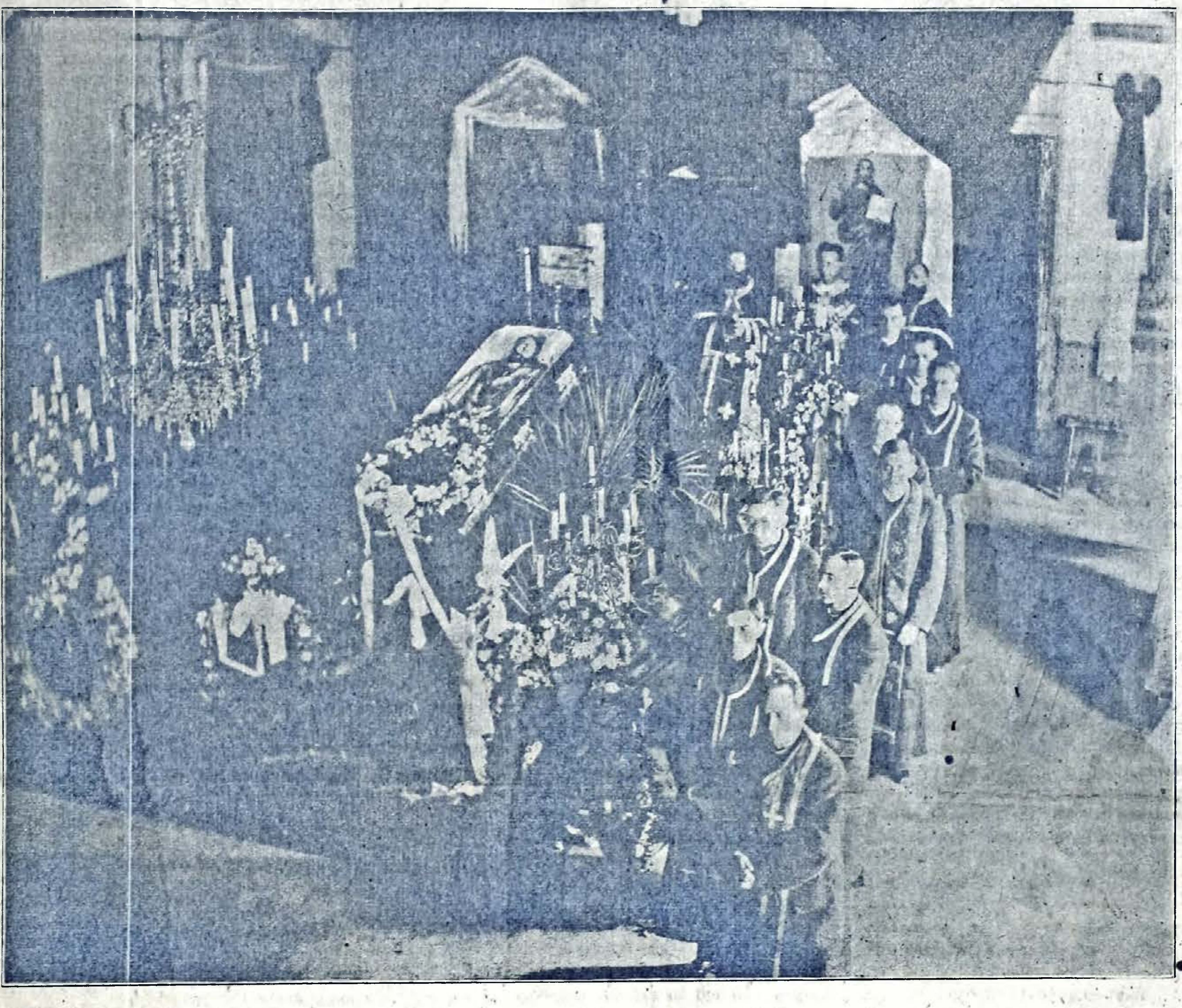
СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза".

Рôкъ XI. Олифантъ, Па., Четверъ 11-го Червня 1903. Число 24.

Покôйный О. А. Бончевскій въ домовинѣ.

ЗАПИСЫ
бл. п. о. Антонія Бончевского.

Вже пятый мѣсяць минае [illegible]ъ часу, коли Американь[illegible]а Русь похоронила свого найлѣпшого сына бл. п. о. Антонія Бончевского. Найлѣпшого свого сына кажемо, бо покôйный о. Бончевскій не лишь за житя свого жертвувавъ до послѣдной хвилѣ всѣ свои силы для добра Руси, але також подбавъ о се, щобы коли его не стане вже мѣжь живыми, навѣть въ той часъ мôгъ вôнъ бути пожиточнымъ тому народови, котрый такъ горячо любивъ. А подбавъ вôнъ о се черезъ полишене, якъ на нашу Русь, досыть великихъ записôвъ, котрй принесуть немалу користь рускому загалови и будуть во вѣкъ пригадувати Русинамъ ту щиру, повну жертволюбія та горячои любови душу, що такъ скоро улетѣла вôдъ насъ въ иншй светы.

Покôйный о. А. Бончевскій записавъ:

1) На фондъ запомоговый для бѣдныхъ студентôвъ університета у Львовѣ два тысячѣ долярôвъ.

2) На выдавництво популярно-науковыхъ книжочокъ въ Америцѣ пять сотъ долярôвъ.

3) На фондъ шкôльнои молодѣжи въ Америцѣ триста долярôвъ.

и 4) На фондъ Еміґраційного Дому въ Америцѣ двѣста долярôвъ.

Першимъ фондомъ, котрый зовесь фондомъ запомоговымъ имени о. А. Бончевского заряджуе Наукове Товариство им. Шевченка у Львовѣ пôдъ слѣдуючими условіями:

„Наукове Товариство им. Шевченка у Львовѣ приступить до впроваджения въ жите сього фонду запомогового им. Антонія Бончевського зъ слѣдуючимъ рокомъ шкôльнимъ, т. е. зъ днем 1. жовтня 1903.

Высота рôчнои запомоги залежна буде вôдъ высоти кождочасной стопы процентовои т. є. вôдсотки вôдъ капіталу 2000 долярôвъ, що самъ не може бути нарушеный, побранй до початку шкôльного року т. є. до 1-го Жовтня кождого року, становлять рôчну запомогу до подѣленя.

Запомога мае бути удѣлювана якъ рôдъ безпроцентовои пожички одноразовои Русинови-Украѣнцеви зъ Галичины, студентови університету сьвѣтского факультету. — Кревнй покôйного Антона Бончевского мають першеньство.

Надѣленый запомогою мае пôдписати реверсъ, въ котрôмъ з'обовяже ся словомъ чести побрану запомогу звернути фондови им. Антона Бончевского, скоро лишь буде мôгъ, та приобѣцяе працювати всѣми силами для добра украинського народу.

Зверненй тымъ способомъ грошѣ не будуть прилученй до основного капіталу фонду им. Антона Бончевского, але мають роздати ся якъ бôльшй або меньшй запомоги въ мѣру потребы и обставинъ Русинамъ-Украинцямъ, студентамъ університету свѣтскихъ факультетôвъ, котрй мають пôдписати реверсъ зъ з'обовязанями высше подаными.

Надавати запомогу и взагалѣ орудовати сымъ фондомъ якъ такожь фруктифікувати його у власнôмъ зарядѣ буде кождочасный Выдѣлъ Наукового Товариства им. Шевченка у Львовѣ зъ выключенемъ всякихъ правительственныхъ и автономічныхъ властей.

Запомогу надае Выдѣлъ дорогою конкурсу.

Станъ маетковый сього фонду буде выказувати Выдѣлъ въ рôчныхъ справозданяхъ рахунковыхъ Наукового Тов. им. Шевченка у Львовѣ.

Товариство фруктифікуе сей фондъ въ своимъ зарядѣ якъ иньшй фонды й вôдповѣдае за его цѣлôсть."

Фондомъ на выдавництво популярно-науковыхъ книжочокъ въ Америцѣ заряджуюуть оо. Ст. Макарь, Н. Дмитрôвъ и П. Тимкевичь.

Фондомъ шкôльнымъ вôдъ смерти бл. п. о. Бончевского заряджують: О. И. Констанкевичь (предс.), панѣ Е. Струтиньска (секр.) и о. Н. Стефановичь (касіерь).

Грôшми, якй позôставивъ бл. п. о. Б. на фондъ Ем. Дому въ Америцѣ заряджуе теперѣшный Урядъ с. є. о. Н. Пôдгорецкій, К. Кирчôвъ и Л. Сиротякъ.

Пôсля точокъ находячихъ ся въ актѣ основаня фонду запомогового им. о. А. Бончевского фондъ сей мае помагати якъ найскорше и якъ найбôльшому числу рускихъ студентôвъ у краю.

Фонды другій, третый и четвертый мають тôлько одно условє а именно, щобы були умѣщенй въ певныхъ банкахъ на имя всѣхъ 3 урядникôвъ — впрочѣмъ зôставлена воля дотичнымъ комітетамъ що до розподядженя сими фондами.

Якъ бачимо, пок. о. Бонч. записавъ три тысячѣ долярôвъ на загально рускй цѣли, а записавъ ихъ изъ своеи асекураціи, бо готового гроша, будучи на невеликôй парафіи и маючи выдатки на родину, лѣчене и т. п., жадного не полишивъ.

Тй грошѣ — се можна сказати его жите, его кровь! Нехай же они марно не пропадуть. Нехай принесуть якъ найбôльшу корысть Украинѣ-Руси. Нехай взбудять въ нашихъ серцяхъ ту любовь до свого народа, яка горѣла въ груди покôйника; нехай заохотять и насъ до жертволюбивости на тй цѣли на якй вôнъ жертвувавъ.

Однакъ записы пок. о. Бончевского хочь и якъ значнй — се лишь капля воды въ морю, бо Русь наша бѣдна. Она потрѣбуе міліонôвъ! И буде мати міліоны, если кождый Русинъ и Русинка будуть сеи думки, що покôйникъ.

Складайможь жертвы хочьбы и найменьчй на народнй цѣли, але складаймо ихъ безупинно и пильно при кождôй способности.

Допоможѣмъ годувати борцѣвъ за волю Украины-Руси по сей и по той бôкъ Океана, узброимъ ихъ мечами свѣтла и правды, а певно причинимо ся до чимъ скоршого здѣйсненя идеалу Покôйника и идеалу кождого честного Русина — до воскресеня Украины-Руси!

„Салдатики!“

Малюнокъ изъ селяньскихъ розрухôвъ на Украинѣ.

Написавъ В. Деде.

(Дальше).

Ажь ось одного дня з'явили ся на селѣ мало не коло каждои хаты якйсь карточки, написанй зеленымъ чорниломъ, що починали ся кожда словами „Борѣте ся — поборете!“ Стали селяны читати ихъ и, хоча не розôбрали усього, але зрозумѣли, що то про ихъ тамъ написано, про той голодъ, якимъ вони морять ся теперь, про панôвъ, що обдирають мужикôвъ, про царя, що гуляе та пе за мужицькй грошй, про попôвъ, що задурюють головы. Село мовь прокинулось. Зъ якою-сь дикою ненавистю и злôстю закипѣли балачки по хатахъ, зъ яким-сь невѣдомымъ доси, гострымъ болемъ стали згадуватись теперь всѣ муки и здирства Партнера. И хочь ходили теперь до сього Нѣмця за тйжь таки 10 к., але не було вже тои покôрливости и боязкого пôдлизуваня, зъ якимъ упередъ каждый выпрохувавъ у його роботы; суворо и похмуро робили вони на його нѣбы чого-сь чекаючи.

Почитавъ таку карточку и Явтухъ. Прочитавъ разъ прочитавъ у друге и дуже замысливъ ся. Тихо вôнъ ходивъ по селу перше, мало хто чувъ коли вôдъ його якои-сь довгои розмовы, а теперь ще бôльше затихъ, щось думаючи, твердо склавши тонкй свои губы и дивлячись куды-сь далеко ясными невеличкими очима. Такъ думавъ вôнъ що-сь днѣвъ зо три. Потôмъ одного ранку пôшовъ до старосты, побалакавъ зъ нимъ, а на другій день соцькй вже заходили до каждои хаты и скликали всѣхъ до волости на сходъ.

— Чого то? — пытали здивованй люде.

— Тамъ узнаете — знехотя кидали соцькй и йшли далѣ.

На другій день мало не все село зôйшло ся передъ волостю и, гулко розмовляючи, чекало старости и писаря. Староста, чорный, незграбный чоловяга, выйшовъ, щось бовкнувъ до селянъ и заразъ же одôйшовъ у бôкъ, уступаючи мѣсце Явтухови, що стоявъ позаду и мовь тôльки й чекавъ сього. Явтухъ выйшовъ напередъ, тихо пôднявъ шапку до громады и знов щѣльно насунувъ еѣ на свое рѣдке русяве волосе. Блѣде, зморене голодомъ и тяжкою роботою лице його було гостро-спокôйне и тверде; тôльки невеличка гостренька борôдка часами здрѣгувалась та зъ грудей выходило довге задержане зôтханне. Вôнъ голосно и дзвôнко почавъ говорити. Спершу путавъ ся въ словахъ, (хоча не соромивъ ся сього), запинавъ ся, але чимъ далѣ то бôльше й бôльше розходивъ ся и, одрубуючи кожде слово, бивъ ними по серцяхъ громадянъ, що якъ зачарованй слухали його.

— Правду! правду тутъ написавъ хто-сь до насъ у сихъ карткахъ, — дзвенѣвъ його голосъ надъ похилеными головами.

— Обкрадають насъ... Грабують... А мы робимо... мовчимо... Хто за насъ заступаеть ся?... Царь? А де-жь вôнъ?... А чому-жь вôнъ нѣчого не вôдказавъ намъ, якъ мы просили, що бъ намъ земство выдало зъ казни хлѣба?... Нема? А дежь тй грошй, що мы даемо що року?... Насъ якъ собакъ скрôзь женуть... „Иди, кажуть, мужикъ!“ Мужикъ!... А хто робить, якъ не мужикъ!... Та й мовчати?... Годѣ!... Онъ Кавунôвцѣ пôшли до свого пана, забрали хлѣбъ... И намъ треба йти... Треба люде! Бо подохнемо, все одно... И всѣмъ треба... Треба неправду... выгнати... Скрôзь теперь неправда... И мы неправду робимо. Не по правдѣ й мы живемо! Сказано: „въ потѣ лиця ѣжь хлѣбъ“... Хто такъ не робить, не по правдѣ робить...! И хто помагае сьому, и той не по правдѣ робить. А мы помагаемо панамъ робити неправду... Мы робимо за нихъ, а вони тôльки ѣдять та пють за насъ... Неправду й мы робимо... И скрôзь такъ! Скрôзь мужики роблять неправду сю... За се й терплять... За що кажуть, Богъ карае мужикôвъ? Хиба-жь вони, якъ тй паны, живуть не працюючи, не заробляють, потомъ гôркимъ шматокъ хлѣба? Мало того! По дурному заробляють, по дурному й мають. Неправду роблять, неправду и мають. Коли не буде мужикъ робити на пана, не буде, й неправды, грѣха робити... А доки робитиме, доти й горюватиме... Отъ такъ!... Треба вбити неправду, тодѣ й всѣмъ легко буде... Треба, щобъ робили на святôй землѣ такъ, якъ повелено було „въ потѣ лиця ѣжь хлѣбъ“. Правду написано въ карточкахъ; те що... якъ тамъ сказано... Що той... мае право на землю, хто робить на нѣй!.. О!... Мы робимо, наша й земля... Кавунôвцѣ догадали ся и беруть.., И намъ треба одôбрати у пана землю... Треба неправду убити... Та й не у одного Партнера... Не тôльки у нашого пана а у всѣхъ.. Бо що-жь намъ зъ того, що мы заберемъ у сього, а неправда та жити-ме кругъ насъ... Щобъ нѣгде не було неправды, щобъ нѣгде не було панôвъ!... О!... Треба йти до всѣхъ панôвъ и у всѣхъ одбирати... Най роблять у потѣ лиця...

Зъ свого села треба, йти у всѣ села... У Хведорку, Бѣлôй Березы, у... скрôзь скрôзь... Тодѣ тôльки не буде неправды... Тодѣ и сами грѣха не матимемо! Отъ що я хотѣвъ казати, люде!

Явтухъ замовкъ. Хвилину всѣ стояли мовчки, мовь ще чекаючи, потôмъ раптомъ заговорили всѣ разомъ, товплячи ся бѣля Явтуха, перегукуючи одинъ одного, сварячись комусь кулаками, лаючись и подекуды навѣть плачучи.

Довго гомонѣли. А въ вечерѣ з'ѣхали ся бѣля Явтуховои хаты и тихо посунули по темнôй улицѣ довгою низкою повозокъ.

На передньому возѣ ѣхавъ Явтухъ зъ Миколою, высокимъ, гарнымъ парубкомъ и пильно дививъ ся впередъ. Було темно и на горѣ въ економіи, и внизу у селѣ; тôльки тамъ и тамъ жовтѣли въ бѣлыхъ стѣнахъ невеличкй вѣконця, та сунули небомъ чорнй, и грôзнй хмары.

Бѣля ворѣтъ уже чекала ихъ челядь, яку поставивъ Партнеръ, якось узнавши про сходъ.

— Хто ѣде? — гукнувъ хто-сь бѣля ворôтъ, коли Явтухъ запинивъ коней.

— Свои.

— Хто свои?

— До пана.

— По вѣщо?

— По той хлѣбъ, що нашими руками склавъ въ своихъ стодолахъ. Вôдчиняй, Иванъ! — Спокôйно скôнчивъ Явтухъ.

— Вашъ хлѣбъ? Вашъ хлѣбъ? — раптомъ скажено выскочивъ зъ за ворôтъ самъ Партнеръ, що не покладаючи ся на челядь, самъ ставъ берегти економію. — Ахъ ты-жь, злодѣю! Вонъ звôдси (погана лайка)! Вонъ щобъ вашого и духу не було бѣля моихъ ворôтъ! Я вамъ покажу вашъ хлѣбъ.

— Оступи ся, чоловѣче добрый — спокôйно затремтѣвъ Явтухôвъ голосъ — бо переѣду! Н-но!

Конѣ рушили.

— Иване!... Бій ихъ!... Бій по коняхъ!... не жалѣй... прокля... И не скôнчивъ: якй-сь руки тѣсно обхопили його ззаду, боляче зôмняли всього и наче дитину однесли до покоѣвъ.

— Ховайте ся у хату, та краще мовчѣть — ставляючи його бѣля ґанку промовивъ тихо Иванъ и пôшовъ за возами, що сунули вже до шпѣхлѣрôвъ.

Партнера мовь пришибло. Вôнъ справдѣ сховавъ ся у покои и тихо сѣвъ на якій-сь стôлець, нѣчого не чуючи. Довго вôнъ такъ сидѣвъ, не слухаючи и одповѣдаючись якоюсь нѣсенѣтницею на слова и пытаня переляканои жѣнки и дѣтей, довго що-сь думавъ, потôмъ вставъ, одягъ ся якъ у дорогу и выйшовъ у дворъ. Тамъ було тихо и темно якъ у могилѣ, тôльки бѣля шпихлѣрôвъ вештали ся люде и видно було при свѣтлѣ засвѣченыхъ лѣхтарôвъ, якъ вони що-сь носили на плечахъ до своихъ возôвъ. Постоявши трохи, Партнеръ рушивъ до стайнѣ засѣдлавъ коня, сѣвъ и потихеньку выѣхавъ. Поминувши возы, вôнъ раптомъ повернувъ ся и закричавъ на весь дворъ:

— Прощавайте! Хутко побачимо ся.

— Хто то? — спершу не пôзнавъ де хто зъ селянъ його голосу.

— Партнеръ!

— Ей вы! Мурляки!. Чуете? Хутко побачимо ся, бо вранцѣ салдатськими кулями будете дѣлити ся...

— Проѣзжай, проѣзжай! — гукнувъ Иванъ. — Та Богови дякуй що живый ѣдешь. Нѣмець чортôвъ!

— Прощавайте! Побачимо ще! — ще разъ долетѣвъ голосъ Партнера змѣшаный зô стукомъ копытъ и въ дворѣ знову стало тихо.

Дѣлили до пôвночи. Потôмъ такъ само тихо и поважно выѣхали и каждый повертавъ до дому, промовляючи:

— Добра-нôчь... Спасибôгъ.

— Собѣ дякуй — одповѣдавъ за всѣхъ Явтухъ и каждому додававъ:

— Завтра-жь не забувайте у Бѣлôй Березы... До пана Саминського...

— А якъ же!...

Весело запалали печѣ по хатахъ, весело радôстно уперше за три-чотыри мѣсяцѣ снѣдали селяне тою нôчю. Поснѣдали и поснули. Але не вспѣло ще на дворѣ добре посѣрѣти, якъ до Явтуха прійшовъ Иванъ и, поздоровкавши ся, суворо промовивъ:

— Салдаты йдуть.

— Хто? Якй салдаты? — не зрозумѣвъ спершу Явтухъ, але заразъ же догадавъ ся и тако-жь понуро додавъ:

— Звôдки знаешь?

— Вернувъ ся нѣмець. Жѣнка и паничѣ самй рѣжуть курей... Обѣдъ готовлять охвицерови, що йде зъ салдатами зъ города... Стара Явдоха казала. Вранцѣ и будуть.

— Скликай людей на выгонъ!

И отъ вони сходять ся теперь и чекають салдатôвъ. Явтухъ ходить вôдъ купки до купки, вôдъ чоловѣка до чоловѣка и пôдбадьорюе.

— Та не стрѣляти муть же вони! — ажь скрикувавъ вôнъ, трохи нетерпляче, коли хто не вѣривъ, або сумно хитавъ головою. — Не можуть вони стрѣляти! За вѣщо-жь? За правду? Та й хто-жь стрѣлятиме? Нашй-жь, тйжь таки мужики... Подумайте-жь самй...

(Конець буде).

---

(69)

Листъ изъ старого краю.

Противъ страйкôвъ

выступають въ мѣру того, якъ приближають ся жнива, що-разъ „ревнѣйше“ не лише польськй паны, але такожь тй зъ Русинôвъ, що стоять на службѣ польськои шляхты. Зъ популярныхъ ґазетъ належить ся тутъ першенство трôйци, зложенôй зъ выдаваного за польськй грошѣ »Руського Селянина«, выдаваного за московськй рублѣ „Русского Слова“ и коломыйськои „Русскои Рады“, якôй знову помагае „російській амбасадоръ“ коломыйській адвокатъ дръ Дудикевичъ. Згôднôсть тыхъ ґазетъ въ поборюваню страйкôвъ прямо гôдна подиву. Що скаже одна, то заразъ перекаже друга, называючи свою товаришку всѣми можливыми чемностями. Переповѣдати те, що та льокайська трôйця говорить противъ страйкôвъ, — шкода часу и мѣсця; всѣ вони торочать, що на страйку хлопы тратять... Але таки варта згадати кôлькома словами тй мудрощѣ, якими воюе противъ страйкôвъ „Русская Рада“, котра мѣжь иньшимъ пише, що страйкувати великій грѣхъ, бо коли повтаряемо слова молитвы: „хлѣбъ нашъ насущный дай намъ днесь“, то треба на той хлѣбъ працювати, а коли хто хоче страйкувати, то нехай викине зъ молитвы высше згаданй слова, а просить „о страйки и кримінапъ“. Ажь страшно подумати, до чого уживаеть ся религіи. Жаль, що теперь Христосъ не ходить по свѣтѣ, а то певне стягнувъ бы такихъ панкôвъ за ихъ балаканину якимъ вужищемъ добре черезъ плечѣ.

До высше згаданои „трôйцѣ“ пôдходить часомъ и „Руслан“, котрый вже щонайменьше 100 разôвъ писавъ, що страйки не вдали ся. Пощо йому пхати ся въ таку спôлку, сего вже не розумѣемо...

Що всѣ тй голосы суть найлучшимъ доказомъ, що дѣдичѣ дрожать передъ страйкомъ и хапають ся всѣхъ можливыхъ способôвъ, абы його лишь вôдвернути, ба навѣть выдають въ сѣй цѣли „Руського Селянина“. — се зрозумѣе всякій...

Розрухи въ Хорватіи

прибирають що-разъ бôльшй розмѣры, перетворюють ся въ фактичну революцію. Въ попередныхъ листахъ згадувавъ я вже, що выкликавъ ихъ той національный та економічный гнетъ, якого въ супереч законамъ допускались тамъ Мадяры. Пôсля найновѣйшихъ звѣстокъ убито тамъ доси 4 людей, повѣшено 21, а по арештахъ сидить коло 2.000.

Мѣжь тымъ не лучше и въ самôй Угорщинѣ, где опозиція въ парляментѣ прибирае що-разъ грôзнѣйшу поставу не лише супротивъ правительства, але й супротивъ короны, критикуючи безпощадно поступоване угорського короля, австрійского цѣсаря.

Про Буковину

пишу я въ своихъ листахъ дуже мало, бо тамошнй Русины по найбôльшôй части ще сплять, ну, а писати про те, що имъ снить ся, не дуже цѣкаво. А якщо и зроблять тамошнй патріоты, то такъ, що лучше було-бъ и не згадувати. Такъ пр. недавно скликали тамошнй москвофілы вѣче въ Кôцмани, на котрôмъ промовлявъ такожь студентъ університета п. Ярошинській, членъ черновецькои „Сѣчи“. „Буковина“, выхваляючи промову того пана, выносить такожь пôдъ небо його вôдвагу. Ось послухайте: Коли п. Ярошинській почавъ критикувати москвофільське духовенство, голова вѣча хотѣвъ йому вôдобрати голосъ. Въ такихъ выпадкахъ звертаеть ся звычайно бесѣдникъ до всего вѣча, що воно скаже, чи схоче його слухати, чи нѣ. Але нашъ буковинській народный герой, выхованый въ чорно–жовтôмъ патріотизмѣ, бувъ ще вôдважнѣйшій, бо — якъ выславляе його „Буковина“, — „не уступивъ зъ мѣсця такъ довго, ажь правительственный комісарь позволивъ говорити дальше“.

Краевымъ маршалкомъ

для Галичины при намѣстнику ґр. Андрѣю Потоцкôмъ, про котрого именоване я вже доносивъ, мае бути зовсѣмъ певне именованый ґр. Станиславъ Бадені.

„Ruthenische Revue“.

Хто мае зъ заграницею хочь трохи до дѣла, той дуже добре знае, що тамъ, въ широкôмъ свѣтѣ, про насъ, Русинôвъ дуже мало знають, а найчастѣйше вважають тыхъ Русинôвъ, що стогнуть пôдъ російськимъ ярмомъ, Москалями, а тыхъ, що живуть въ польсько–австрійськôмъ раю въ Галичинѣ, Поляками. Що такй понятя про насъ часто намъ дуже шкодять, про се й нема чого богато розводити ся. Сему старали ся зарадити нашй люде въ рôжный способъ. Перше мѣсце належить ся тутъ покôйному Михайлови Драгоманову, котрый першій своими науковыми працями на рôжныхъ европейськихъ мовахъ почавъ розказувати цивілізованому свѣтови, хто мы и що мы. Потôмъ зачавъ писати по нѣмецькихъ ґазетахъ про Русинôвъ дръ Иванъ Франко, а въ найновѣйшихъ часахъ розвинувъ на тôмъ поли вызначну дѣяльнôсть п. Романъ Сембратовичъ.

Але такои доривочнои працѣ за мало и тому кружокъ людей зъ національно-демократичнои партіи заснувавъ теперь окрему ґазету „Ruthenische Revue“, въ котрôй буде писати ся выключно про нашй справы. Якъ выдавцѣ ґазеты, — котра буде выходити 2 разы на мѣсяць, а перше еи число появило ся 15. с. м., — фіґурують послы Яворській и Косъ та п. Романъ Сембратовичъ. Про змѣстъ

першого числа не пишу, бо се сюди не належить, а про те, якъ та ґазета сповняти-ме свои обовязки, ще не часъ судити..

Зять Драгоманова

д-ръ Иванъ Шишмановъ, професоръ унїверситета въ Софіи, зоставъ теперь болгарськимъ міністромъ просвѣты и при сей нагодѣ розписали ся деякі рускі ґазеты, котрі Драгоманова за житя обкидали лишь болотомъ, зъ великими похвалами для небощика. Чи на Руси треба конче вмерти, абы дождати ся справедливои оцѣнки за свою працю?!

24. мая, 1903. р. М. Л.

Дописи.

Зъ Ню-Йорку, Н. Й.

Дня 30-го Мая московфільске братство им. И. Наумовича мало вôдограти тутъ мелодраму „Капраль Тимко". Такъ бодай було голошено въ „казетѣ" и такъ було писано въ програмѣ, але що властиво було вôдограно, того мабуть и самі акторы не знають. Забули сараки научити ся свои ролѣ, тожь повыходивши на сцену крутили ся одні поза другихъ пôдходячи неразъ до суфлера, що пôдповѣдавъ, а неразъ то таки по просту наставляли уха та питались що мають дальше говорити. Найслѣвнѣйшій акторъ Г. ґвжа бодай затанцювавъ собѣ джіґа 10 разъ, але Тарасъ (М. Ф.) то вже зовсѣмъ не вывчивъ ся свои ролѣ. Выйшовши на сцену крутивъ ся и затючувавъ ся, що мало сцены не розбивъ. Гершко (В. Г.) гравъ свою ролю досить добре тôлько що за часто ходивъ до двôрньа питатись. Найлѣпше грала Гафія (М. Ю. М.); Оля також незле, тôлько що спѣвала за высоко. Спѣвъ дѣвчатъ и парубкôвъ на щастє не тревавъ довго, инакше мусѣлибъ були всѣ зъ галѣ выходити. На салѣ бувъ також россійскій конзуль. Прійшовъ уважати, щобы хахлы не робили якои бучѣ. Бувъ ще якійсь москаль одъ Горлицъ, короткій а грубый, отже видно мусить бути важна парсуна. Кажуть, що приѣхавъ зъ Mayfield, Pa., та що то той самъ, що хотѣвъ на „Союзѣ" бизнесъ робити. Були ще тамъ другі москвофулы малї и великі, тонкі и грубі, горбаті и лисі, але всѣхъ загаломъ беручи не було ихъ много. Зъ Пасейку було такожь пару людей а тамошный хоръ заспѣвавъ досить удачно два разы. Наконець прийшло ся згадати, що акторы выпустили зъ представленя цѣлі двѣ сцены а оденъ акторъ (Г. Г.) за кождымъ словомъ повторявъ „вотъ" тай „вотъ".

Очевидецъ.

Зъ Sunderland, Mass.

Въ стейтѣ Масачусетсъ нашї Русины роблять по найбôльшой части на фармахъ. Єсть тутъ Русинôвъ досить велике число, але щожь, коли они не признають ся до рускости, але уходять за полякôвъ. Недавно бувъ тутъ польскій місіонарь, то ходили до него сповѣдати ся и Русины и Поляки. Русины не признавали ся, що они за одні и кождого зъ нихъ сповѣдавъ ажь наконець прійшла до него до сповѣди одна жѣнка, М. В., а вôнъ єѣ пытае: якои ты веры? Она вôдповѣла, що рускои — тогды вôнъ казавъ єѣ ити геть и не высповѣдавъ єѣ. А по причастію той місіонарь мавъ проповѣдь, але не таку щобъ научавъ людей якъ мають жити тôлько такъ казавъ: „Кохане браця и сьострьі, кто чита ґазеты тенъ нема розуму добрего. Зажуцьце тенъ звычай а слухайце мне місіонажа". То деякі люде навѣть зъ помѣжь Русинôвъ повѣрили ему, що читане ґазетъ та книжокъ е недобра рѣчь, хочь розумнѣйшій кождый знае, що чоловѣкъ, що не читає нѣчого е не лишь темный, бо не знає нѣчого, але дуже часто и недобрый, коли противно правдива наука не лишь просвѣчує людскій розумъ але також ублагороднюе серце.

Ив. Япишинъ.

Зъ Haywards, Cal.

Въ Санъ Франсиско Греки орґанізують независиму церковь — Independent Greek Church на розѣ улиць Folsom и Seventh на дуже виднымъ мѣсци коло United States Mint. Церковь ся буда незалежна вôдъ російского Синода; священика достануть они зъ Атенъ. На сю церковь Греки зôбрали вже $30.000 — Скопцѣ и Поляки зъ Колинска и Витебска (на Сибири пишуть менѣ: „У насъ бôльше золота якъ въ Алясцѣ а рогатого скота за богато; масло готовй мы продавати по 50 центôвъ за пудъ (40 фунтôвъ). Єсли не маемъ що робити, то ходимо по лиману и збираемо китовый вусъ або ivory; въ декотрыхъ хатахъ найде ся на кôлька тысячь футеръ або чого другого — а муки на хлѣбъ и одежѣ не маемо." Я пôдсилаю и торговельникôвъ, щобъ полѣпшити ихъ житє. Капитаны кораблѣвъ, що тамтуды заходять говорять дуже добре про сихъ людей.

Працюю на мое пропитане руками моими въ огородѣ. Сила Господне укрѣпляе мене, хочь годинникъ показує 71 рôкъ вôдъ роду. Научаю темныхъ на просвѣту.. Я втѣкъ по Божой волѣ изъ московскои тюрмы и помагаю тымъ, кому не вдалось втекти.

Атамôсъ.

Зъ North Plain, Conn.

Прошу помѣстити у нашой „Свободѣ" отсихъ пару словъ для перестороги тымъ людямъ, що хотять ити на фармы.

Богато пишуть и говорять про Канаду. Правда, Канада край великій, бôльшій якъ Сполучені Державы, але людей у нѣй небогато, она ще пуста, незаселена, бо якъ звѣстно въ Канадѣ дуже зимно такъ, що овочъ тамъ не родить. Деякі люде пишуть правду про Канаду, але деякі нѣ. Особливо часто лучае ся, що до краю пишуть неправдиві листы, думаючи, що якъ ся хто топить то тогда и другого зъ собою потягнути, бо при компании смерть легча... Въ Сполученыхъ Державахъ е такожь ще землѣ досыть, але гомстедôвъ (вôльнои землѣ) мало, хиба въ Oregon и Вашингтонъ. Тамъ земля дуже добра и климатъ добрый. А по другихъ стейтахъ доброи даровои землѣ вже майже нема. Хто хоче доброи землѣ мусить неразъ дорого за неѣ платити, а на се нашого бѣдного Русина рѣдко коли стати. Тому тамъ засѣдають землю по найбôльшой части люде богатші: Голяндцѣ, Анґлики, Нѣмцѣ, котрыхъ своякы вже давно тамъ пообсѣдали, коли ще земля была вôльна. Тамъ робôтникъ на фармахъ е таншій якъ на всходѣ, бо маса Хинчикôвъ робить на фармахъ, а кромѣ сего много машинъ е въ ужитю черезъ що мало людей потрѣбують. Подумайте лишь скôлько землѣ може заорати одными паровымъ плугомъ! Кромѣ паровыхъ плугôвъ мають тамъ машины, що вôдразу жнуть и молотять, черезъ що великі фармеры зъ заходныхъ стейтôвъ могуть дуже тано свое збôже продавати. Въ схôдныхъ стейтахъ якъ Ню-Йоркъ, Ню-Джерзі, Пенсильвенія, Конетикотъ, Масачусетсъ, Родъ Айлендъ и т. д. земля е камѣниста, мѣсцями пѣскувата або чорноземъ пѣсковатый. Земля ся все уродить, але треба єѣ добре гноити — черезъ те фармеры збôжа сѣють тôлько що про себе, а передовсѣмъ годують худобу для молока, масла и сира, котрі продають въ поблизькихъ мѣстахъ. Такъ само годують, свиньѣ и куры — зъ чого мають немалый приходъ. Хто мешкае дуже близько мѣста, то занимається огородництвомъ та продае ярину. Теперь въ Massachusets и Connecticut можна купити фармы выправлені зъ будинками по 5 до 10 долярôвъ за акеръ и то на выплатъ. Тôлько не треба думати, що на фармѣ таке велике щастє. Чоловѣкъ мусить працювати якъ чорный вôлъ, бо якъ бы хотѣвъ до всего наняти то хутко ся стратить, бо робôтника за двѣ цѣнки не наймешь, але треба ему добре платити. Правда, що хто троха доробить ся, то може на фармѣ провадити дуже добре житє и не потрѣбує бути нѣчимъ пôдданымъ, не мусить по мѣстахъ высѣти коло босôвъ якъ собака коло стерва, або ходити безъ роботы та муры пôдпирати, бо на фармѣ роботы про себе есть досыть цѣлый рôкъ. Тай голоду фармеръ не мусить терпѣти. Посѣе — буде мати свôй хлѣбъ, приховае худобину продасть — а видатки тутъ не великі. — Я зъ своеи стороны радивъ бы Русинамъ, що хочуть ити на фармы, брати вже фармы загосподарені, забудованї (хочь бы и на выплатъ), бо тогды скорше житє можна зробити. А пожаль ся Боже, брати пущѣ далеко вôдъ людей и свѣта. Чоловѣкъ робить цѣле житє, втратить здоровле и силу а коли доробить ся хлѣба, тогды вже не е въ силѣ его зъѣсти. Тай робота на такихъ пустарахъ иде помалу. Оденъ чоловѣкъ дуже мало що зробить, наняти помôчника нема за що — а за дармо нѣхто не поможе, єслибъ хто хотѣвъ що бôльше знати про фармы у нашомъ стейтѣ то нехай менѣ напише. Я тутъ фармерую вже довшій часъ и маю троха досвѣдченя.

Д. Кудликъ.

Зъ Drifting River, Man. Canada.

Мы низше пôдписані просимо помѣстити у „Свободѣ" сихъ пару стрѣчокъ у вôдповѣдь одному зъ „редахторôвъ" при нюйорской „казетѣ" або такъ званôй „брехнѣ". Сей панокъ бувшій и незабутый нашъ сторникъ въ 16. числѣ дае науку Канадійскимъ Русинамъ, щобъ стерегли ся оо. Бодруґа и Неґрича, бо они мали бути якимись безбожниками и буцѣмъ то они не вартають бути священиками.

Пытаемъ добре намъ знаного панка — чому кидаесь на невинныхъ людей зъ такою безчелною зажѣстею и обкидае ихъ болотомъ передъ свѣтомъ? — Мыжь знаемъ добре о. Бодруґа и о. Неґрича, що они мали добре выховане завдяки своимъ батькамъ, що дали ихъ до школъ и тое можемо посвѣдчити. Пише сей побожный брехунъ, що о. Бодруґъ и Неґричъ при колѣєвой роботѣ стрѣляли безбожні забавы. Се також неправда, бо мы тамъ були разомъ зъ нимъ а вôнъ нѣ! По що ты паничу брешешь? Тажь мы знаемо тебе дуже добре, знаемо, що потрафишь оклеветати людей що не видишь свого бôльга въ оцѣ а у чужомъ побачишь волосокъ. Сей панокъ заволѣкъ ся передъ пятьма роками до Канады и запровадивъ сторѣ, въ котрôмъ провадивъ розличного роду бизнесъ. Кождый хто бувъ у его сторѣ мусить памятати, яка то розпуста була у его сторѣ. Се богато людей знае и моглибы присвѣдчити! А якъ хто прійшовъ до стору и хотѣвъ що купити, то запросивъ два разы бôльше якъ варта; хто нехотѣвъ дати жаданои цѣны то бувъ найгôршимъ ворогомъ. А одного разу то лучилось такъ. Прійшла одна жѣнка и хотѣла щось купити, то зажадавъ у неѣ бôльше якъ у другихъ сторахъ. Тогды жѣнка зôставила свой мѣшокъ у сторѣ а сама пôшла до иншого стору, щобы его переконати, що тамъ танше купить. Сей зо злости не знавъ що робити, але вскорѣ придумавъ; узявъ свою кельню, ту що то черпае цукоръ, тай уложивъ на самъ спôдъ до мѣха, щобъ тая не могла побачити у своимъ мѣшку напасть, а опôсля вôдчекавъ, абы тая пôшла за дверѣ. Жѣнка не знаючи нѣчого узяла свой тлумакъ тай пôшла; ажь тутъ якъ зробила кавалокъ дороги а сей панокъ бѣжить за нею и каже: „чекай, вертай назадъ до стору!" Жѣнка здивована пытае: „Та що? я не маю часу, бо менѣ чотырнайцять миль до хаты". Але панокъ не звважаючи на ей старі лѣта, злапавъ за каркъ, завернувъ до свого стору и каже: „ты мене обôкрала!" Ся присягаесь, що вона нич не украла, „а впрочѣмъ", каже, „шукайте". Панокъ добре знаючи де вложивъ, вытягнувъ и каже: „а се хто тутъ сховавъ?" Жѣнка зô страху уже не знала що вôдповѣдати а вôнъ трактуючи еѣ кулаками вытрутивъ за дверѣ. Для лѣпшого переконаня подаемо еѣ имя и назвиско Рузя Гѣцичъ. А хто переночувавъ у него на голôмъ пôдлозѣ, то казавъ собѣ платити по десять центôвъ, чого навить и жидъ не робить. Се есть факты зъ житя „побожного чоловѣка".

Илько Генникъ,
Василь Неґричъ.

Зъ Gimli, Man., Canada.

На нашой кольоніи е незгода въ братствѣ церковнôмъ а то про чотырохъ хрунѣвъ, що все сварку заводять. Зовуть ся они такъ: Н. Ч., М. Х., Ю. П. и В. О. Що они заводять непорядки въ громадѣ то сему нема чого дивуватись, бо они таке жите провадили ще въ краю. Оденъ зъ нихъ бувъ фѣрманомъ въ скарбѣ, другій шварцувавъ горѣвку та тютюнъ черезъ границю російску, а оденъ знову бувъ піякомъ першои клясы. Ну, але то було ще въ краю — и они пріѣхавши тутъ на нову землю повинні були поправити ся, але имъ сесе анѣ не въ гадцѣ. Прийде ся недѣля або свято — народъ иде до церкви молити ся, а они прийдуть, постають въ шапкахъ пôдъ церковью, позакурюють люльки, а якъ лише повыходять ся зъ церкви то они дальше сварити ся зъ людьми, чому не дадуть церкви пôдъ французского бискупа. То люде доки терпѣли то терпѣли а теперь вже бôльше терпѣти не хочуть, але хотять подавати ся до суду, за те що имъ не дають ся спокôйно молити, та сварять ся зъ ними, бо и якажь бы то правда була на свѣтѣ, еслибъ чотырохъ хрунѣвъ мали цѣлой громадѣ розказувати.

Юрій Мартинюкъ, учитель.

Дарешні зусиля.

Лучае ся дуже часто, що лѣкарѣ надармо стараютъ ся вылѣчити хоробу, яку можна вылѣчити звычайнымъ домашнымъ средствомъ. Панъ Йосифъ Прохазка 1411 и 4-та улиця Омага, Небр. написавъ намъ що слѣдуе: „Моя жѣнка була хора черезъ три мѣсяцѣ и то пôдъ опѣкою доктора, котрый ни жаденъ способъ не могъ еѣ вылѣчити. Вмѣсто полѣпшеня ставъ еѣ здоровля зъ кождымъ днемъ погôршавъ ся ажь доки, около мѣсяць сему назадъ, достали мы припадково до рукъ фляшку Тринера Американьского Еліксиру Гôркого Вина. Жѣнка моя ужила кôлька фляшокъ и признати мусимо, що се помогло еѣ. Невдовзѣ могла встати зъ лôжка и теперь есть вже цѣлковито здорова, що можемо завдячити тôлько вашому винови. Покинулисьмо доктора а взяли уживати вино и наслѣдкомъ сего есть те, що жѣнка вôдзыскала здоровє". Выпадокъ такій не е надзвычайнымъ. Тринера Американьскій Еліксиръ Гôркого Вина ся рôжнить вôдъ всѣхъ другихъ чистителѣвъ крови и тоникôвъ въ удержаню жолудка въ цѣлôй моци и силѣ, коли тымчасомъ найбôльша часть лѣкôвъ псуе жолудокъ. Твôй апетитъ полѣпшить ся сейчасъ. Зробить тебе сильнымъ и вытревалымъ.

На продажъ у всѣхъ аптикахъ, або у фабриканта. Jos. Triner. 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Pilsen Sta.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода"
часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати газету треба все-гда зъ горы (наперед).

Грошѣ треба посылати въ реджистрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордер). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтаря або агента на експресовôмъ офисѣ, вышлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ: „SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Хто хоче, щобы ся его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаємо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ" въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Олифанту найдальше въ Суботу вечеръ.

Поодинокѣ числа „Свободы" можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

Рôчне засѣдане Урядниковъ „Р. Н. Союза"

вôдбуде ся въ Скрентонѣ, Па. дня 23-го Юнія 1903. Всѣ головнѣ Урядники (кромѣ заступниковъ) зволять доконче явитись на сей мітингъ.

Н. Стефановичъ, предсѣдатель.

Всѣ дорослѣ члены Союза записанѣ на цѣле посмертне достануть почавши вôдъ Юлія 1902 року „Свободу" безплатно. Въ разѣ якои помылки пов. члены „Союза" зволять написати намъ вôдъ якъ дава належать до „Р. Н. Союза" и до котрого вôддѣлу.

Редакція.

Двѣ Руси.

Въ минувшôмъ числѣ „Свободы" выдрукували мы допись зъ San Francisco, Cal, котра потрѣбуе певныхъ доповненьи поясненѣ.

Авторъ дописи сеи каже, що еміграція руска до Америки — зробила доси дуже мало добра для старого краю — боить ся, що Русины хотячи поздôстати на всегда въ Америцѣ скоро вынародовлять ся — та бажає, щобы Русины вчинили тутъ агітацію таку, якъ зробивъ свого часу Стапиньскій межъ Поляками, себьто агітацію за поворотомъ до старого краю.

Що до закиду тутешнымъ Русинамъ, то вôнъ хиба лишь въ части правдивый. Правдою есть, що если брати рѣчь безвзглядно, то Русины американьскѣ доси не богато ще корысти моральнои и матеріяльнои принесли старому краеви, але если звяжимо зъ якого матеріялу складаеся Русь американьска, и въ якихъ трудныхъ обставинахъ приходить ся ей жити — то мусимо назвати навѣть тую помôчь, яку Русь американьска (говоримо про Спол. Державы) принесла доси старому краеви — досыть великою. Бо чижь тѣ грошѣ, якѣ рôкрôчно посылають тутешнѣ робôтники до краю на запомоги своихъ родинъ, на церкви, бурсы, выдавництва, фонды и другѣ рѣчи не мають жадноѝ вартости?

Не перечимо, що можнабъ въ тôмъ напрямѣ зробити далеко бôльше, але чія въ тôмъ вина, що доси бôльше не зроблено? Намъ здає ся, що значна часть вины засе спадае таки на нашихъ старокраєвыхъ патріотôвъ, котрѣ зъ выимкою одиницъ зовсѣмъ не интересують ся справами американьскои Руси, або що найбôльше приглядають ся рôвнодушно якъ она, после ихъ думки, конає. Русь европейска безперечно може мати претенсіи до Руси американьскои, але не треба забувати, що и Русь американьска мае и мусить мати претенсіи до Руси европейскои — и если Русь американьска лишь въ части сповнила свôй обовязокъ взглядомъ старои Вôтчины, то Русь европейска доси майже не почувала ся до якого небудь обовязку взглядомъ своеи дочки на чужинѣ. Дати Руси американьскои интелігентныхъ, свѣдомыхъ, честныхъ и повныхъ посвяченя опѣкуновъ и проводировъ — ось що есть обовязкомъ европейскои Руси. На сповнене сего обовязку зо стороны Руси европейскои чекае Русь американьска довгопредовго та на жаль доси безуспѣшно.

Правдою есть, що многѣ Русины осѣдають тутъ на стало и не думають нѣколи вже бôльше вертати до краю, алежь знову на фактъ сей не можна такъ дуже чорно задивлятись. Кождый Русинъ, що осѣдае на стало поза обрубомъ свого рôдного краю, еще черезъ те не стаесь страченымъ для Вôтчины. Якъ кождый, хто живе поза границею свого краю, вôнъ може помагати своѝ Вôтчинѣ головно — грôшми. А щобы мати грошѣ не лишь для прокормленя себе и родины, але и на патріотичнѣ цѣли, на се треба доконче десь стало осѣсти, упорядкувати свое житє, урегулювати свои матеріяльнѣ вôдносины. Нѣмцѣ, Чехи, Поляки, Ирляндцѣ такожь осѣдають на стало поза границями своеи Вôтчины, а однакъ помимо сего не тратять ся для рôдного краю, але приносять ему величезнѣ корысти, особливо Ирляндцѣ. Те саме може бути и зъ Русинами. Треба только, щобы у нихъ было бôльше національнои свѣдомости, бôльше патріотизму. Въ мѣжнародныхъ вôдносинахъ грають нераз велику ролю також личнѣ впливы. На се доказôвъ є повно. Осѣдаючи въ певнôмъ краю хочьбы и чужôмъ, Русины могуть зъ часомъ добитись вызшихъ становищь и впливôвъ своимъ помагати рôдному народови, коли противно осѣдаючи тутъ лишь чясово — они не могуть мати жадного значѣня, мусять занимати найподряднѣйшѣ мѣсця въ суспольности а черезъ се и помôчь ихъ старому краеви, навѣть при найлѣпшôй волѣ, мусить бути зъ природы рѣчи дуже маленька.

Що Русины затратять колись свою мову въ Америцѣ, се фактъ. Те саме дѣесь тутъ и зъ другими народностями — навѣть такими, що стоять дуже высоко культурно. Однакъ не треба забувати, що мова вже днесь не уважаесь одинокою цѣхою певнои народности. Чоловѣкъ може почувати ся членомъ якоись народности хотяй и не знае дотычнои мовы, если лишь спочуває тôй народности, дбае о еѣ розвôй и т. д. Ось Жиды не маючи своеи мовы, розкиненѣ по цѣлôмъ свѣтѣ говорять всѣлякими бесѣдами — але проте почувають ся бути Жидами. Ирляндцѣ, зъ выняткомъ маленького ихъ числа, втратили давно свою мову, говорять по англійски — а одначе не почувають себе Англійцями лишь Ирляндцями. Такъ само и Русины хотяй зъ часомъ втратять свою мову въ Америцѣ, то черезъ те ще не перестануть бути Русинами, если лишь тутешнѣ и европейскѣ свѣтлѣйшѣ Русины защѣплять въ нихъ почутє рускои народности. Розумѣе ся, що помимо того треба старатись о се, щобы мова руска якъ найдовше задержалась въ уживаню помѣжь тутешными Русинами.

Переходимо зъ ряду до агітаціи п. Стапиньского въ Спол. Державахъ. Сей панокъ агітувавъ за тимъ, щобы гроширѣ Поляки ѣхали зъ Америки въ Галичину и тамъ засѣдали руску землю. О скôлько намъ вѣдомо, то ся агітація скôнчилась великимъ фіаско. И не могло бути инакше. Бѣдный польскій робôтникъ зъ Америки на галицку-руску землю ѣхати не годенъ, а той, що маючи грошѣ и побувъ довше въ Америцѣ не схоче замѣняти житя на волѣ на житє у краю, де верховодить польска шляхта. Впрочѣмъ пересѣчный Полякъ нѣколи не привязує ся такъ дуже до землѣ якъ Русинъ. Агітацію за тымъ, щобы тутешнѣ Лемки хотячь вертати до краю осѣдали не въ горахъ, але на подôльскôй плодорôднои землѣ можна проводити зъ успѣхомъ, однакъ треба взятись до неѣ то дорывочно якъ се зробивъ п. Стапиньскій, але зъ певнымъ добре обдуманымъ пляномъ. Для успѣшного переведеня такого дѣла потреба бы двохъ комітетôвъ (оденъ въ Галичинѣ, другій въ Америцѣ) зложеныхъ зъ людей свѣдомыхъ своеи задачѣ и солѣдныхъ, людей до котрыхъ загалъ мавъ бы довѣріе и давъ бы имъ свою помôчь. Праця одиницъ бы або навѣть кôлькохъ одиницъ въ такôй справѣ не зможе принести пожаданого успѣху.

Єслибы Христосъ прійшовъ до Австріи.

Що всѣ христіяньскѣ державы въ нынѣшныхъ часахъ суть тôлько зъ имени христіяньскими а въ дѣйсности не мають нѣчо або дуже мало вспôльного зъ наукою божественного учителя зъ Назарету, се вже е нынѣ неоспоримымъ фактомъ. Тому то одна зъ газетъ запитує, щобы стало ся зъ Исусомъ Христомъ якъ бы вôнъ въ нынѣшныхъ часахъ прійшовъ примѣромъ до Австріи и такъ вôдповѣдає: „Якъ бы Исусъ Христосъ прійшовъ до тси державы и ставъ учити любови ближного; якъ бы громадивъ вокругъ себе пониженыхъ и кривдженыхъ; якъ бы ганивъ можныхъ и выганявъ перекупнѣвъ зъ святинь, — мусѣвъ бы найперше повѣдомити про свôй побутъ полицію и жандармерію, подати мѣсце и рôкъ уродженя, мѣсце приналежности, характеръ, занятє и легітимаційнѣ документы. Мусѣвъ бы выказатись достаточною скôлькостію грошей та, що въ коротцѣ знайде якесь занятє.

Якъ бы хотѣвъ скликати бѣдныхъ людей на яку гору, щобъ имъ оголосити радôсну новину про вызволене людей зъ неволѣ, про царство боже, котре мае въ коротцѣ запанувати на землѣ — мусѣвъ бы три днѣ напередъ внести до політичнои власти остемплѣване подане зъ прошенемъ о дозвôлъ на вѣче пôдъ голымъ небомъ. Наколибъ політична власть першои инстанціи заборонила вѣче зо взгляду на публичне безпеченьство, мôгъ бы рекуровати до намѣстництва и міністерства. По кôлькохъ, або кôльканайцятьохъ мѣсяцяхъ насла бы вôдповѣдь, котра зносилабы або затверджувала рѣшене першои инстанціи. До сего часу бѣдаки не могли бы слухати на горѣ науки Учителя, бо мусѣли бы ждати терпеливо ажь до полагодженя вôдклику, а въ шестôмъ параграфѣ закона о зборахъ стоить:

„Зборы, котрыхъ цѣль противить ся карному законови, або загрожує публичному безпеченьству, мае власть заборонити".

Колибъ Исусъ Христосъ схотѣвъ выгнати зô святинь перекупнѣвъ, мусѣвъ бы бути дуже обережный, щобъ не спротивитись параграфови 123, 152, 153 и 303 карного закона. Кождый зъ тыхъ параграфôвъ грозить строгимъ арештомъ. Єслибъ голосивъ: легше верблюдови перехати ся крôзь ухо иглы якъ богачови увôйти до неба; если бы кликавъ зъ святымъ обуренемъ: хто не працює той не повиненъ ѣсти — якій бы то крикъ звели богатѣ лихварѣ, мілонеры, розличного рода шляхоцкѣ пôдпанки! Аджежь австрійскій законъ каже ясно: „Хто другихъ пôдбурює противъ народôвъ, религій, клясъ, становъ, законныхъ товариствъ або въ загалѣ противъ мешканцѣвъ державы, той мае бути покараный строгимъ арештомъ вôдъ 3 до 6 мѣсяцѣвъ".

Исусъ Христосъ не мôгъ бы уздоровляти недужихъ, бо не мавъ бы лѣкарскои дипломы; не мôгъ бы роздавати бѣдакамъ хлѣбъ, бо не мавъ бы пекарскои концесіи; рôвножь не мôгъ бы перемѣняти воды въ вино. На те треба бы мати концесію и промыслову карту, бо инакше жде высока пропінацийна кара."

Що мы хочемо черезъ те все сказати? А се, що два тысячѣ лѣтъ христіяньства не вынищели цѣлковито драпѣжности, котра такъ буйно розвинула ся въ капіталістичнôмъ устрою. Коли бы Исусъ Христосъ прійшовъ теперь на землю заставъ бы въ христіяньскихъ державахъ тыхъ самыхъ фарисеѣвъ и поганъ, котрыхъ поборювавъ передъ двома тысячками лѣтъ.

Юнійнѣ мейоры въ стейтѣ Connecticut.

Хотя держава Connecticut есть у многому по задѣ другихъ стейтôвъ, то однако показалась она досыть поступовою въ тôмъ напрямѣ, що не вважаючи на теперѣшнѣ пануючѣ партіи, выбрала собѣ въ чотырохъ мѣстахъ, Ansonia, Bridgeport, Hartford, Derby, на мейорôвъ людей, котрѣ суть звычайными робôтниками, якъ и другѣ робôтнѣ люде, котрѣ стоять въ юніяхъ. И такъ: въ Ansonia выбрано мейора Стефана Чартерса, въ Bridg port. Дениса Моліґіла, въ Hardfort Гната Солівана, а въ Derby Юрія Солівана. Неприхильнѣ юніямъ ґазеты пророкували, що тѣ мейоры не будуть умѣли добре ґаздовати, та грубо помылили ся. Зъ выимкомъ одного бріджпортского мейора всѣ прочѣ господарять добре, а декотрѣ, якъ мейоръ зъ Derby, навѣть дуже добре. Певне, всякому чоловѣкови тяжко привыкнути до нового занятя, та коли вôнъ мае охоту и певну здôбность, його робота буде все таки щось варта. Такъ и робота мейорôвъ тыхъ мѣстъ Ansonia, Hartford, и Derby. Въ дечôмъ они могли помилятись та взагалѣ ихъ господарка есть зовсѣмъ доброю. Возьмѣмъ Ansoni-ю и Derby (бо тамъ мешкають нашѣ люде). Мейоръ Стефанъ Чартерсъ наставъ въ 1901. За короткій часъ, бо всего за два роки, вôнъ збôльшивъ резервовый фондъ о 6,0[illegible] доляровъ, пôдвышшивъ пенсію учителямъ, зменшивъ значно довгъ мѣста и причинивъ ся до того, що въ Ansoni-и нема жадныхъ т. з. gambling houses и evil resorts. Крôмъ того такъ званѣ excise laws (акцизнѣ права) выконують ся тамъ такъ остро, якъ майже нѣгде въ стейтѣ Connecticut. Мейоръ Чартерсъ отворивъ тежь каменоломы, котрѣ приносять вже доходъ для мѣста.

Другій мейоръ, мейоръ мѣста Derby, показавъ ся еще лѣпшимъ адміністраторомъ. Вôнъ есть мейоромъ доперва пятый мѣсяць, а вже теперь можемо сказати, що въ Derby не мали такого мейора вôдъ лѣтъ. Все, що вôнъ обѣцявъ зробити для мѣста, те и робить. Вôнъ обѣцявъ, що мѣсто буде само перепроваджувати всѣ роботы въ своимъ зарядѣ; вôнъ обѣцявъ, що тôлько горожанъ Derby буде брати до публичныхъ робôтъ; вôнъ обѣцявъ, що пôдвысшить платню учителямъ; вôнъ обѣцявъ, що до офісôвъ буде брати только чесныхъ людей безъ рожницѣ партій, и чи належать до юній чи нѣ. Те все и робить. Вôнъ старае ся о мѣсто такъ старанно, якъ бы о себе самого. Головножь, за що его треба особливо похвалити, вôнъ розумѣе народъ и его потребы, и тому можна сподѣватись, що за него господарка мѣйска пôднесе ся высоко.

Деякѣ газеты, розумѣе ся богацкѣ, вôдъ якогось часу указують на злу господарку юнійного мейора Бріджпорту и кажуть, що робôтники не годнѣ управляти мѣстами. Та мы скажемъ, що рухъ, якій розпочавъ ся въ чотырохъ мѣстахъ державы Connecticut не спинить ся, а розросте ся, и въ невдовгôмъ часѣ мы побачимо столярôвъ, мулярôвъ, а може и майнерôвъ мейорами по многихъ мѣстахъ Америки.

Робôтникъ.

Що чувати въ свѣтѣ.

Заносить ся на великій страйкъ углекопôвъ занятыхъ при твердôмъ углю. Коли пôсля тамтогорôчного страйку Арбитраційна Комісія взялась до роботы и опôсля выдала свôй судъ — здавало ся, що бодай якихъ 2—3 роки буде спокôй въ околици твердого угля, що кожда сторона застосуесь до рѣшень комісіи, и не буде причины до непорозумѣнь а тимъ самимъ и страйку не буде. Та на жаль дѣесь инакше. Ненаситнй компаністы невдоволенй рѣшенями Комісіи и де лишь могуть, тамъ стараютъ ся кривдити робôтниковъ, не допускають виднѣйшихъ членôвъ юніи до роботы и т. п. Въ наслѣдокъ сего зродилось въ многихъ мѣсцевостяхъ велике обурене майнерôвъ противъ капіталістамъ — а взросло оно ще больше тогды, коли компаністы не схотѣли признати трехъ дистриктовыхъ президентôвъ представителями майнерôвъ въ комісіи, яка мае лагодити всякй менчй непорозумѣня мѣжь компаніями и робôтниками. Якъ звѣстно, Комісія Арбітрайна сказала, що компаністы и робôтники повиннй выбрати зъ помѣжь себе людей, котрй мають становити сталый комітетъ для лагодженя поменчихъ спорôвъ. Компаністы выбрали зъ помѣжь себе трехъ до сего комітету и робôтники не „кікували“ противъ сего, але коли робôтники выбрали своими представителями всѣхъ трехъ президентôвъ дистриктовыхъ, то компаністы не хотять на се згодитись, кажучи, що зъ юніею майнерскою они не хотять мати нѣчого до роботы. Якъ справа ся скôнчить ся, поки що не знати. Судія Ґрей председатель Комісіи Арбітраційнои сказавъ, що одинокимъ условіемъ що до выбору представителѣвъ робôтничихъ було те, щобы представителѣ майнерôвъ були выбранй большостію майнерôвъ даного дистрикту — въ виду чого дистриктовй президенты мають право заступати тихъ, котрй выбрали ихъ своими представителями, але компаністы на се не годять ся; лишь хочуть, щобы всѣ майнеры безъ взгляду на се чи належать до Юніи або нѣ выбирали своихъ представителѣвъ а Юнія щобы до сего зовсѣмъ не мѣшалась. Для полагодженя сеи справы и другихъ поменчихъ справъ скликавъ президентъ Мичелъ загальну конвенцію делеґатôвъ вôдъ твердого угля на день 15-го Юнія до Pottsville, Pa. але що Pottsville за мале мѣсточко, щобы помѣстити около 1000 делеґатôвъ, якй мають прійти на сю конвенцію, то правдоподôбно конвенція вôдбуде ся въ Scranton, Pa.

Минувшои Пятницѣ президентъ Рузвелтъ повернувъ назадъ домôвъ до Вашинґтону. На стаціи привитали его члены Кабінету и многй ентузіястичнй мешканцѣ столицѣ. Президентъ Рузвелтъ не бувъ дома черезъ цѣлыхъ 66 днѣвъ. За цѣлый сей часъ зробивъ вôнъ 14.000 миль дороги и выголосивъ 263 бесѣдъ. Всѣ бесѣды президента були менче больше аґітаційного змѣсту а послѣдна зъ нихъ выголошена въ Altoona, Pa. при посвяченю реформованои церкви замѣтна тимъ, що президентъ завзывавъ, своихъ одновѣрцѣвъ. щобы бôльшу увагу звертали на новоприбуваючихъ еміґрантôвъ и опѣкувались ними.

Въ Чілі (полуднева Америка) почались заворушеня робôтничй и принимають чимъ разъ ширшй розмѣры. Анґлія попросила Сполученй Державы выслати тамтуда пару кораблѣвъ военныхъ для обороны еѣ интересôвъ, що Сполученй Державы и зробили высилаючи 4 кораблѣ военнй буцѣмъ то для обороны американьскихъ и анґлійскихъ интересôвъ, а въ дѣйстности для подавленя робôтничого руху выкликаного аґітаціею соціялістôвъ.

Французы выслали 5000 вояковъ до борбы зъ повстанцями въ Мароко, (Африка).

Зъ Хинъ доносять о новôмъ повстаню въ провинціи Юнапъ. Въ провинціи сѣй пануе теперь голодъ и се е мабуть причиною повстаня. Цѣсарскй войска высланй для здушеня повстаня. Число повстанцѣвъ незвѣстне задля суперечныхъ донесень до рôжныхъ ґазетъ.

Страшна грозьба. Македоньскй постанцѣ грозять Туркамъ, що если ихъ жаданя не будуть сповненй то они занесуть бакцилѣ Индійскои заразы до столицѣ турецкои Константинополя и другихъ мѣстъ. Єслибъ македоньскй революціонеры справдѣ се зробили, то певно, що страшна ся зараза скоро обняла бы цѣлый Константинополь здеморалізувалабъ турецке вôйско а може навѣть змусила бы турецкого султана утѣкати зъ столицѣ. Кромѣ сего грозять повстанцѣ, що будуть нищити зелѣзницѣ, банки и другй будовы належачй до европейскихъ капіталістôвъ.

Правительство венезуельске вôдобравши повстанцямъ мѣсто Barquisimeto выслало 2000 жовнѣрôвъ противъ ґенерала Матосъ, що находить ся теперь въ дистриктѣ Коро.

Въ наслѣдокъ предовгои посухи въ всходныхъ стейтахъ и неосторожности деякихъ людей позапалювались лѣсы въ Пенсилвеніи Ню-Йоркъ, Ню Джерзі, новоанґлійскихъ стейтахъ и Канадѣ. Люде высланй для ратованя лѣсôвъ не могуть собѣ дати рады. Вздовжь побережа Анлянтійского моря уносить ся дымъ темною хмарою. Людей згинуло не много, та за се въ стейтѣ Мериленд и др. погорѣцѣли мѣсточка и села. Шкода выносить міліоны долярôвъ. Послѣднй дощѣ вгасили поменчй огнѣ, але больший огнѣ якъ пр. въ горахъ Адирондакъ лютують и дальше.

Передъ кôлькома днями отворено въ Преторіи перший трансвальскій соймъ пôдъ правлѣнемъ Анґліи. Ґубернаторъ Трансвалю увѣрявъ Бурôвъ при той нагодѣ, що Анґлія дасть имъ широку самоуправу и буде пѣклувати-сь ними лѣпше, якъ родною дитиною. Буры не слухали одначе тыхъ гарныхъ слôвъ, бо..... майже зовсѣмъ не хочуть брати участи въ засѣданяхъ сойму.

Мае се бути новымъ доказомъ ихъ „любови“ для Анґліи. Прямо люблять еѣ, якъ мышь кота.

Царославнй рыбаки

Свого часу, коли о. Товтъ, нынѣшный протоерей зъ Вилксбери, Па, перейшовъ на царославіе, аґітація царославна пішла дуже широко. По плейзахъ ходили платнй аґенты, волочились по готеляхъ и намовляли людей до царославія. Аґентôвъ тыхъ прозвали люде „вандрôвными апостолами“ а найславнѣйшимъ изъ нихъ бувъ „нѣкто“ Коханекъ. Але аґітація царославна того часу кромѣ сего, що люде выпили больше пива якъ звычайно, побили немало склянокъ, порозбивали собѣ головы и запомогли „скваерôвъ“ — не принесла больше майже жадныхъ позитивныхъ результатôвъ. Здоровый рускій розумъ взявъ верхъ надъ крутарствами „вандрôвныхъ апостолôвъ“. Вôдъ сего часу уплило немало воды. Ряды царославныхъ не збôльшались, а кромѣ сего епископъ Серафимъ захопивъ своимъ впливомъ велику часть Канады. Царославнй встрашились и взялись зновь енерґічнѣйше аґітувати. Кромѣ аґітаціи письмомъ въ чотырохъ своихъ „ґазетахъ“ почали они ще аґітацію „пискову“ при помôчи мазярôвъ-москвофулôвъ. Мазярско-москвофульскій аґітаторъ царославія вже вырушивъ въ дорогу и почавъ свою роботу въ Ню-Йорскихъ „контрахъ“, другй поменчй аґітаторы ведуть ту саму роботу по другихъ плейзахъ. Сподѣвати ся однакь належить, що такъ само якъ давнѣйше здоровый рускій розумъ побѣдивъ всякй напады царославнй, такъ само станe ся и теперь. По аґітаторахъ царославныхъ загине память — а яко знакъ ихъ „побожнои“ дѣяльности зôстане по нихъ хиба оденъ слѣдъ тôлько — а се трохи мази.

Цѣкава судоваросправа.

Нема дня, щобъ анґлійскй часописи не подавали звѣстокъ, що тамъ або тамъ супруги розвели ся для благихъ причинъ, або дѣвчина заскаржила свого суdженого о тôлько а тôлько вôдшкодованя за недодержане слова оженити ся зъ нею, але на такій случай, якъ подае „New York American“, треба мабуть довго ждати. Нѣ больше нѣ менше тôлько вôсѣмдесятьлѣтна розводка именемъ Woodhull заскаржила двайцять шесть лѣтного H. L. Schwarz-а о 50 тысячь вôдшкодованя за зранене еѣ серця. Обое богатй походять зъ Dover, N. J. а стара баба тому два роки розвела ся зо своимъ 79 лѣтнымъ чоловѣкомъ.

Коли зачало ся въ судѣ переслухане передъ присяжными судями адвокатъ старои бабы пытае ся: „Кôлько вамъ роковъ“? „Трійцять пять“ вôдповѣла п. Woodhull. Але морщины на лици свѣдчили що иншого. „Вы мусите сказати свои правдивй лѣта“ завважавъ адвокатъ оскарженого молодця. „Коли менѣ не хоче ся“ вôдповѣла рѣшучо п. Woodhull.

„Я побоююсь, що вы мусите сказати свôй правдивый вѣкъ“. замѣтивъ судя.

„О, если такъ“ вôдповѣла старуха, мнучи въ рукахъ хусточку, „менѣ теперь 65 лѣтъ, але я чую ся ще такою молодою якъ хто небудь другій, якъ ось тй молодй дѣвчата“ и она вказала кивненемъ головы на дѣвчата, що прійшли до суду послухати цѣкавои розправы.

„Въ котрôмъ роцѣ вôддалисьте ся за свого чоловѣка?“ пытавъ адвокатъ. „Вже досыть давно“ вôдповѣла смѣючись. „Однакъ коли“? „Десь коло 1835 р., охъ нѣ, що я верзу, то було заразъ по 1845 роцѣ“. — „Се було тому 58 лѣтъ завважавъ адвокатъ, тожь, если вамъ теперь 65 лѣтъ, выходило бы зъ того, що вы вôддали ся семрôчною дѣвчиною“. — „Мôй Боже“ сказала п. Woodhull, „якй вы шкрупулятнй въ рахункахъ“. Коли опôсля пыталися еи чи молодый Schwarz освѣдчавъ ся ѣй она вôдповѣла, що такъ. Вôнъ мавъ ѣй сказати якъ бы то выглядало, якъ бы она стала его жѣнкою. Она сейчасъ згодила ся на тое а що мала чоловѣка тожь мусѣла розвести ся зъ нимъ перше. До Шварца написала 50 листôвъ, котрй вмѣе писати красше и чуткійше якъ яка молода дѣвчина. Молодый Шварцъ не писавъ до неи, бо бувъ дуже встыдливый. Она его и теперь еще горячо и пристрастно любить и все ему простить най вôнъ тôлько додержить слова и вженить ся зъ нею а якъ нѣ то за зранене серце жадае 50 тысячь вôдшкодованя. Судя выдавъ засудъ такій, що молодого Шварца звôльняе ся вôдъ вины и кары, бо вôнъ освѣдчавъ ся тогдѣ, коли п. Woodhull мала ще чоловѣка.

НОВИНКИ.

— **Осторожно дѣти!** Въ Олифантѣ, Па. померъ минувшого тыжня кôлькалѣтный сынокъ п. Ю. Живана. Небôщикъ зогрѣвши ся сильно, напивъ ся зимнои воды въ наслѣдокъ чого умеръ въ протягу 2 днѣвъ. Другій нещасный выпадокъ въ наслѣдокъ неосторожности ставъ ся таки на похоронѣ згаданого хлопця, а то въ той способъ, що оденъ зъ хлопцѣвъ скочивъ зъ заду на оденъ зъ похоронныхъ кариджôвъ и зломивъ собѣ ногу. Отже осторожно дѣти!

— **Мітинґъ** Пенсилвенійского товариства простѣты вôдбудесь въ Вилксбери 30. Юнія и 1 и 2 Юлія сего року. На мітинґу тôмъ будуть многй учителѣ и люде интересуючй ся выхованемъ взагалѣ.

— **Страйкъ.** будовляныхъ робôтникôвъ выбухъ въ мѣстѣ Ню-Йорку. Доси покинуло працю около 200 тысячь людей.

— **Що** москвофулы всегда стараютъ ся рити де лише бачать, що люде горнуть ся до купки, и стараютъ ся жити въ згодѣ, про се була неразъ бесѣда. Новый доказъ ритя свого показали москвофулы въ McKessport, Pa. Якъ звѣстно галицкй Русины въ McKessport, Pa. заложили собѣ недавно свою руску парохію и мають братство св. Йоана Хрестителя, котре належить до „Союза“ и красно розвиваесь. Предсѣдателемъ сего братства и чоловѣкомъ, що може найбôльше стараесь ô добро парохіи е п. М. Грацонь. Понеже москвофуламъ всякй порядки де они не е головачами не въ смакъ, отже стараютъ ся понижити въ очахъ людей п. М. Грацоня и въ сей способъ робити мѣжь людьми бурсу. Въ той цѣли редахторъ вôдъ Ню-Йорскои „казеты“ писавъ до одного хруня въ McKessport такъ: „посылаемо вамъ кôлькадесять чиселъ нашои ґазеты, роздайте еѣ своимъ знакомымъ. Благодаримо Вамъ за тое, щосте открыли крутарство Грацоня. Донесте намъ якъ у Васъ радикале поступають“ и т. д. Рити рити и еще разъ рити — отсе одинока задача хрунѣвъ — москвофулôвъ.

— **Не** хоче ходити за колектою москвофульскій подвижникъ, що зложивъ собѣ красный грôшь въ Америцѣ. Мы не дивуемось сему. Вôнъ препѣнь все звыкъ колектувати до свои кишенѣ, а туть люде жадають, щобы вôнъ колектувавъ не до свои кишенѣ, але на церковъ!

— **Зачуваемо**, що с. Лавришинъ зъ Шенандору, Па. выѣзджае 22-го с. м. на Угорщину на 10 тыжнѣвъ та що за сей часъ мае его мѣсце заступити о. Обушкевичъ.

— **Доносять** намъ, що слѣдуючаго тыждня мае пріѣхати зъ краю до Америки двохъ москвофульскихъ попôвъ.

— **Въ** Нюарку, Н. Дж., основало ся 31 Мая б. р. руске братство св. І. Хрестителя и цѣле приступило до Р. Н. Союза. (Кождый членъ бр. належить до рускои парафіи въ Джерзі Сити, Н. Дж). Выбрано слѣдуючій урядъ:

Федоръ Оленикъ, предсѣд. Иванъ Барна. заст., Иванъ Олексовичъ, секр. 9 Monroe str., Осифъ Фентонъ, заст. Федоръ Бартко, касієръ, Антонъ Хома, заст., Петро Спякъ и Уменъ Хованець, надзирателѣ хорыхъ, Максимъ Спякъ, маршалокъ.

Желаемо новому братству якъ найкрасшого розвою, а заразомъ най буде честь и слава, тымъ Русинамъ Нюарскимъ, котрй потрудили ся около основаня того братства. Хто хоче приступити до того братства нехай зголосить ся до секретаря.

— **О.** М. Балогъ похрестивъ дня 31-го Мая с. р. вже 17-го зъ ряду протестанта на гр. к. вѣру.

Справы „Союза.“

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЬ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.

Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.

Заст. касіера....................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:

М. Турокъ..................Priceburg, Pa.
Мих. Пачута..............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ.............Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь............McKeesport, Pa.
Андрей Добошь..........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ.................Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

Въ мѣсяцю Маю приступило до Союза знову около 200 членôвъ. Имена деякихъ нововступившихъ членôвъ були оголошенî въ „Свободѣ“ а другî будуть такожь въ своимъ часѣ оголошенî. Кромѣ сего закладае ся кôлька новыхъ братствъ, що хотять вступити до Союза. Звертаемо увагу всѣхъ, котрымъ на тôмъ залежить, що по близшî поясненя въ справахъ Союза треба всегда писати до головного предсѣдателя: Rev. N. Stefanovich, 619 Carson St. S. S. Pittsburg, Pa. або до головного секретара: Mr. S. Jadlovsky, Box 76, Jersey City, N. J.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 долярôвъ посмертного за мужа, а 300 долярôвъ за жену и другî запомоги въ разѣ иншихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашî дѣти за таншî грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ дôстанете бôльше якъ деинде.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ єсть лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J. **а вôнъ вамъ дасть близшî поясненя и пришле потрѣбнî рѣчи.**

ВАЖНЕ, ДУЖЕ ВАЖНЕ! Братство св. Андрея, число въ Р. Н. Союзѣ, 30. въ Бреславъ, Па. дае до вѣдомости всѣмъ Русинамъ мешкаючимъ въ Бреславъ и околици, що на пôврôчнôмъ мітинґу дня 21. Юнія 1903 буде принимати новыхъ членôвъ за половину вступного.

Хто бы хотѣвъ, щобы его родина въ разѣ нещасного выпадку не позôстала безъ кавалка хлѣба и жадной помочи а въ разѣ хорости, щобы мавъ самъ матеріяльну запомогу и опѣку, нехай вступае чимъ скорше до нашого Братства и до Руского Народного Союза а тое всьо буде мати. Кромѣ того нехай кождый памятае, що тôлько въ лучности есть сила.

На що маемо ся волочити по людскихъ орґанізаціяхъ и пôдпирати иншî народности, де ще нами за то помѣтують, коли маемо свои Брацтва и свôй Руско-Народный Союзъ, въ котрôмъ мы всѣ якъ одна родина и дѣти одной матери.

Отже кличемо до васъ братя лучѣть ся всѣ, бо въ лучности есть сила и иншî народности будуть въ той часъ зъ нами бôльше числити ся и насъ поважати.

Въ имени цѣлого Братства.
Иванъ Імитрикъ, предсѣдатель. Тимко Швастъ, секретарь. 18

Важне! Дуже важне!

БРАТСТВО
св. Йоана Хрестителя въ Monessen, Pa. буде принимати въ мѣсяцю Юнію и Юлію 1903 року новыхъ членôвъ без вступного. Братство се належить до Р. Н. Союза. Русины въ Monessen, Pa. и околицѣ не тратьте доброи способности и приступайте до нашого братства та забеспечайте себе и свои родины. Приступайте и до Союза, бо то есть найлѣпша наша руска орґанѣзація.

Безъ вступного.

Братство св. АА. Петра и Павла въ Carnegie, Pa. вôддѣлъ въ Союзѣ 55, буде принимати въ мѣсяцю **Юнію 1903** року новыхъ членôвъ безъ вступного.

Хто еще не належить до нашого братства и до Союза, нехай не тратить доброи способности.

На послѣднôмъ мітинґу выбрало братство св. Петра и Павла въ Carnegie, Pa. нового предсѣдателя а именно Гната Турка. Въ нашôмъ братствѣ пануе якъ найбôльшій спокôй и згода.

Гнатъ Турокъ, предсѣдатель, Арсеній Патрошь, секретарь.

Братство св. Петра и Павла въ Dunlo, Pa., вôддѣлъ 61 Руского Народного Союза вôдбувае свои мітинґи кождои першои Недѣлѣ въ мѣсяцю. Хто хотѣвъ бы приступити до нашого братства, нехай зголосить ся на мітинґу.

Андр. Шурай секретьрь.

Въ справѣ календаря на рôкъ 1904.

Повѣдомляю всѣхъ тыхъ, що зъобовязали ся подати до календаря „Р. Н. Союза“ на 1904 рôкъ фотоґрафіи церковъ, школъ и т. д., щобы надсилали до пôдписаного найдальше до 1 юлія а тî, що збирають оголошеня надôслали ихъ найдальше до 15 юлія. Всѣ матеріялы мусять бути скорше въ моихъ рукахъ, бо хочу, щобъ календарь выйшовъ хочь на мѣсяць передъ новымъ рокомъ.

Ст. Макарь
Mt. Carmel, Pa.

Вôдозва
до членôвъ робôтничои юніи въ Джерзі Ситі, Н. Дж.

Семанъ Барна, предсѣдатель и делеґатъ здавъ таке справоздане зô своеи дѣяльности на мітинґу, дня 1. юнія б. р., що „United Industrial Labor Union“ не есть проваджена въ порядку. и що та юнія не приносить пожитку всѣмъ членамъ-робôтникамъ, але лишь декотрымъ. Головный касіеръ не здае справоздань анѣ не потрафивъ выяснити стану касы.

Длятого С. Б. удавъ ся особисто до предсѣдателя иншои юніи а именно: „New Jersey State Federation of Labor“ (зъорґанізованои 1879 р. и злученои зъ „American Federation of Labor“) и довѣдавъ ся, що та друга юнія есть дуже добра для робôтникôвъ, бо есть сильно зъорґанізована, — она числить цѣла два міліоны членôвъ. До головнои касы платить кождый членъ лишь по 10 ц. мѣсячно. а до мѣсцевои касы головный урядъ не мѣшае ся.

Головна каса удѣляе помочи пôдчасъ страйкôвъ не тôлько своимъ членамъ, але такожь пôдтримуе и страйки другихъ орґанізацій. Мѣсцева каса удѣляе запомоги въ разѣ довшого безроботя, вышукуе и помагае людямъ дôставати роботу а такожь удѣляе запомоги въ разѣ иншои потребы.

Длятого прошу всѣхъ членôвъ нашои робôтничои юніи, (котра дотеперь належала до Industr. Labor Union,) щобы прибули на мітинґъ въ середу дня 17. юнія б. р. о год. 8 вечеромъ до галѣ 38 Greene Str, Jersey City, N. J бо будемо радити надъ тымъ, щобы переступити до „New Jersey State Federation of Labor“ — На тôмъ мітинґу буде ся вôдбирати и мѣсячне.

Андрей Сандовичь,
секретарь м. вôддѣлу робôтничои юніи.

Надôслане.

„Редахторъ“ вôдъ Ню-Йоркскои „казеты“ дуже погнѣвавъ ся за мою дописъ зъ Yonkers, N. Y. надрукованy въ 21-ôмъ числѣ „Свободы“. А знаете чому? Тому, що я писавъ правду. Каже „редахторъ“, що моя дописъ була „транспортована“ (?!) якимсь историкомъ, але се брехня. Дальше „редахторъ“ нападае менѣ на честь, але я сезнавъ напередъ, що „редахторъ“ не маючій самъ чести и другому еѣ недасть. Впрочѣмъ такî люде якъ „редахторъ“ чести менѣ вôдобрати не можуть. Высмѣваесь „редахторъ“ и зъ мого имени зъ чого видно, що не знае якъ на мою правдиву дописъ вôдповѣсти. Каже, що вариха вылѣзла зъ смердячои кашѣ... и т. д. а я думаю що то не есть жадна вôдповѣдь на мою дописъ та, що въ такій способъ могуть вôдповѣдати тôлько простаки, але нѣколи люде розумнî. Єслибы я хотѣвъ вôдповѣдати вамъ въ такій самъ способъ якъ вы менѣ, то я мôгъ бы вамъ такожь сказати дещо, однакъ не роблю сего, бо занадто шаную себе и тыхъ людей, що отсю часопись читають, щобы мавъ таке робити.

О. Вариха.

Дальшî жертвы на руску лемкôвску бурсу въ Новôмъ Санчи, Галичина, зложили слѣдуючî:

Йос. Даниловичь	1.00
Ив. Лабикъ	50
Ф. Баюсъ	50
Ив. Ющакъ	50
Гавр. Стащакъ	50
Стеф. Гараусъ	50
Ст. Стащакъ	25
Йос. Смаржь	25
Федоръ Грицко	25
Федоръ Маслей	25
М. Ющакъ	25
Ст. Кривонякъ	25
Ив. Циманъ	25
Ив. Ципаръ	25
Вас. Ющакъ	25
Демк. Цѣцѣла	25
Ґаранъ Митро	25
Гр. Поляньскій	25
Фил. Рôпка	25
Фецко Ющакъ	25
Назаръ Хилякъ	20
Разомъ зôбравъ п. О. Даниловичь въ Superior, Pa.	$7.20
Вже квітована сума	$54.25
Зôбрано доси	$61.45

Посылайте жертвы на адресу:
Rev. N. Strutynsky,
Box 375, Olyphant, Pa.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Червень		
11	Ч.	Теодозія муч.
12	П.	Изаакія
13	С.	Єрмія
14	Н.	1. по Сош. Вс. Свят.
15	П.	Никифора (Почат. посту)
16	В.	Лукіяна
18	С.	Митрофана. Софіи

— **Знову** нова мѣсцева орґанізація! Таку мѣсцеву орґанізацію заложивъ, якъ кажуть, въ Шенандорѣ, Па. о. Лавришинъ. Члены платять по 50 центôвъ на мѣсяць и будуть дôставати по 600 долярôвъ посмертного. Орґанізація ся числить до теперъ 250 членôвъ. Скôлько въ тôмъ правды, годѣ напевно знати, однакъ если такъ дальше Русины станутъ закладати все новî орґанізаціи то вкôнци дôйде до сего, що кождыхъ двохъ — трохъ Русинôвъ заложать собѣ свою власну орґанізацію, до котрои будуть платити по 50 центôвъ на мѣсяць або и менче а выплачувати будуть 600 долярôвъ посмертного!...

— **Пише** намъ зъ Cohoes, N. Y. п. П. Рончковскій: „У насъ зъ причины посухи робота иде лихо, бо туть всѣ фабрики водою рунують“. Таке саме дѣе ся и по другихъ мѣсцевостяхъ де е бракъ воды до порушованя машинъ.

— **Царославный** заложитель царославнои церкви въ Passaic, N. J. вже два роки якъ утѣкъ вôдъ своеи жѣнки и дѣтей. та блукае по свѣту, а жѣнка зъ дѣтьми гôрко бѣдуе. Подôбно роблять два головнѣйшî хрунѣ въ Олифантѣ, що зôставили жены и дѣти въ краю а туть парубочать. Та се зовсѣмъ не перескаджае царославнымъ и хрунямъ хвалити ся, що они дуже „побожнî“ — а кричати на „радикалôвъ“, що „радикалы“ безбожники.

— **На** грамотахъ Обчества нема написано скôлько посмертного членови належить ся.

— **Зъ** Superior, Pa. пишуть намъ:

„Дня 10 Мая приволѣкъ ся на нашь плейзъ якійсь аґентъ вôдъ нюйорской »казеты« и зачавъ тутъ людей намовляти, щобы приставали до »Обчества«, але якось му ся тое не удавало. Тогды нашь панъ аґентъ взявъ ся на другій способъ. Пôшовъ до майнôвъ робити, бо думавъ, що якъ довше тутъ побуде, то скорше зведе людей на свою сторону. И бувъ бы може зôставъ тутъ якійсь часъ, але щожь коли заразъ зачавъ поступати по москвофульскій, зачавъ ҁары красти. Коли люде про се довѣдались то є всѣ на него, а панъ аґентъ видячи що коло него зле, утѣкъ зъ плейзу, пôшовъ на чотыри вѣтры. Имя того аґента К. С. Вôнъ походить зъ Самбôрского повѣта, и мае въ краю. жѣнку та двое дѣтей а тутъ хотѣвъ женити ся зъ одною дѣвкою.“

Йос. Даниловичь.

— **Дня** 30 мая брацтво св. Володимира въ Mt. Carmel, Pa. справляло пікнікъ. Гостѣ забавляли ся охочо и порядно а и до касы капнуло кôлькадесять долярôвъ. Часть того брацтва приступила вже до „Союза“, сподѣвати ся належить що невдовзѣ дадуть ся вписати всѣ члены. Є се наймолодше брацтво тутешне розвивае ся дуже красно.

— **Хтобы** знавъ де есть Р. М. Рущакъ, бувъ въ Апрѣлю сего року въ Olneyville, R. I., нехай дасть знати на адресу: John Pregon, 45 Bancroft Str., Olneyville, R. I.

Зъ противъ жидôвскихъ розрухôвъ въ Угновѣ, въ Галичинѣ.

Задыханый жидъ: Пане бурмістшь! пане бурмістшь! Двай жидзюфъ забілі!

— А дежь они?

— Єденъ я, а другî заразъ пшийдзе!...

Зъ „Комара“.

ВСЯЧИНА.

Людоѣдство въ Новой Ґвінеи.

Передъ кôлькома мѣсяцями панувала въ Австраліи страшенна посуха, яка навѣстила такожь и анґлійску полудневу часть Новои Ґвінеи, що стало ся причиною нечуванои нужды мѣжь тубильцями, якî десятками мерли зъ голоду. Тодѣ поодинокî ватаги почали нападати на другî лише длятого, щобъ опôсля могли пожерти трупôвъ погибшихъ противникôвъ. Правительство анґлійске высилало кôлька разôвъ живнôсть изъ своего правита дарма. Ось недавно мешканці Крепуну, майже усѣ христіяны, гинули до ноги; вынищили ихъ людожерчî банды. Обôрвало ся притôмъ и бѣлымъ поселенцямъ, якихъ мясо вôдзначае ся особлившимъ смакомъ. Чорнî напали на гôрнякôвъ, що копають золото и кôлькохъ убили, мѣжь ними и одного австрійця, якогось Яссіха. Чорнî канібалѣ були-бъ сконсумували усѣхъ колибъ не швидка помôчь другихъ гôрнякôвъ, що на крикъ позбѣгали ся зъ револьверами и решту своихъ пôдбили. Се дѣяло ся надъ рѣкою Кумассі. Правительство анґлійске предприняло строгî мѣры, урядило выправу въ глубъ краю и жорстоко покарало тыхъ чорныхъ виновникôвъ, у якихъ найдено гôрничî приряды.

Осторожно зъ сѣрничками.

Оденъ Нѣмець въ Тиролю мавъ звычай уживати сѣрничка до чищеня зубôвъ. Сими днями при чищеню дôткнувъ ся вôнъ ясенъ головкою вôдъ сѣрника. На другій день спухло ему лице въ страшный способъ, а третого дня умеръ. Смерть наступила въ наслѣдокъ затроеня фосфоровою головкою сѣрника.

Рѣдкій случай.

Оповѣдають, що недавно найдена въ публичнôмъ огородѣ одной европейской столицѣ человѣка, що повѣсивъ ся на деревѣ. Въ його лѣвôмъ черевику найдено такій листъ: „Сумнî родиннî вôдносины наклонили мене до самовбійства. Именно я оженивъ ся зъ одною вдовою, що мала дорослу доньку. Мôй батько заходивъ до мене дуже часто, залюбивъ ся въ тôй доньцѣ и оженивъ ся. Такимъ чиномъ ставъ мôй батько моимъ зятемъ, а моя пасербниця моею мамою, бо вона була прецѣнь жѣнкою мого батька. Моя жѣнка породила сына. Вôнъ бувъ шваґромъ мого батька и моимъ вуйкомъ, бо бувъ братомъ моеи мачохи. Жѣнка мого батька, т. є. моя пасербниця породила такожь сына, якій бувъ розумѣеть ся моимъ внукомъ бо бувъ сыномъ моеи доньки, а моя жѣнка стала менѣ бабкою, бо вона була мамою моеи мамы. Я бувъ рôвночасно чоловѣкомъ и внукомъ моеи жѣнки. А що чоловікъ моеи бабки є nolens volens моимъ дѣдомъ, такъ ставъ я моимъ власнымъ дѣдомъ. А якъ на те все подумаю, то не позостае менѣ нѣщо иньшого, якъ повѣсити ся.

Покликъ.

Нова пѣсня най лунае,
Пѣснь любови и дружбы;
Най братъ брата спомагае
Дружно иде до меты.
Най идея руска ясна
Дѣйсне прибере пятно,
Най народнôсть высмѣяна
Розпращаесь зъ довгимъ сномъ.
По що въ руску хату нести
Те, що нищить працю всю
За дурницю народъ вести
На дорогу безпутну?
Лучше очи протрѣмъ добре
И въ будучнôсть ся вдивѣмъ
Чижь намъ вѣчными рабами
Служить все лишень чужимъ?
Въ своѣй хатѣ своя правда
И сила и воля
Каже ґеній нашь великій
Вѣщунъ лѣпшой долѣ;
Тожь стягъ волѣ, вѣры, правды
Мы всѣ вразъ горѣ держѣмъ
Вже теперь пôдъ Русь будучу
Пôдвалины покладѣмъ.
Приступаймо въ »Союзъ«, сполна
И самî найбôльшь ся вчѣмъ
Бо просвѣта и наука
Найсильнѣйшî двигачѣ.

Подавъ Семенъ Барна.

Важне!

Хтобы мавъ яку-небудь справу до залагодженя въ старомъ краю, якъ: продажа ґрунту, справа спадкова, сплата довгôвъ, спроваджене грошей, пашпорты, справы войсковй и всякй иншй справы, що мусять переходити черезъ руки конзуля, най удасть ся до **ЮРІЯ ХИЛЯКА** на адресу: Geo. Chylak, Box 368 Olyphant, Pa.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

Американьскй паперы.

Юнайтедъ Стейтсъ Дистриктъ Кортъ надъ почтою въ Скрентонъ засѣдае майже кождого дня въ роцѣ и выдае паперы. Хто хоче дôстати паперы може прійти зо свѣдками до сего корту и дôстати паперы таки того самого дня. Потреба однакъ повѣдомити о своимъ приходѣ впередъ клярка E. R. W. Searle, Federal Bldg., Scranton, Pa., щобы вôнъ мôгъ все приготовити до переслуханя. 21

Одна нова дорога и способъ къ правдивому лѣченію людскихъ слабостей.

За послѣднихъ десять лѣтъ докторы неустанно працювали на томъ, чтобъ вынайти такій способъ въ лѣченю такихъ слабостей, которыхъ до теперь лѣкарское знаніе и наука не были въ состоянии ихъ вылѣчити.

Каждый одинъ изъ тѣхъ-то докторовъ ину немощь студовалъ, а теперь, коли ихъ такъ долга и трудна праця студованія увѣнчалась успѣхами, сами тѣ лѣкарѣ, — которыхъ уже 31 лѣтъ дѣлають въ публичности, теперь всѣ споились и заложили одно велике лѣкарское общество подъ назвою:

National Medical Association

(Отпорученное правительствомъ Соедин. Штатовъ),

а тому-то обществу главнымъ предводителемъ и управителемъ есть **Докторъ Е. Г. Драки** (E. G. Drake), главный управитель ньюiорскихъ и пенсильваньскихъ лѣкарскихъ университетовъ. Есть онъ 65 рочнымъ мужомъ, съ острымъ розумомъ, великой науки а уже 38 лѣтъ працуетъ на полю публичности съ великимъ и удивительнымъ успѣхомъ.

Тутъ помѣщена фотографія его цѣложитной подобѣ доктора Е. Г. Драки, который просвою велику ученность и свои свѣтлыи успѣхи которыи осягнулъ на полю лѣкарства, одноголосно былъ избранъ за глав. лѣкарского управителя повыше спомнутого общества.

NATIONAL MEDICAL ASSOCIATION имѣетъ на каждую хвороту особного доктора а кто-либо о помощь пишетъ, его слабость есть цѣлымъ обществомъ лѣкарскимъ розбирана подъ предводительствомъ главн. лѣкаря, ибо есть то *неимовѣрнымъ, чтобъ одинъ докторъ въ состояніи былъ всѣ слабости личити.*

Общество тое имѣетъ къ каждой хворотѣ особистого доктора-специалисту. Докторъ Е. Г Драки, который есть главнымъ докторскимъ велителемъ того-то общества, вьедно съ цѣлымъ сборомъ лѣкарскимъ обсудятъ недугъ хворого и *дадутъ гваранцію на то, что будетъ вылѣченъ.*

Каждый подпадающій якому ни-будь недугу-хворотѣ можетъ быти певный, что будетъ вылѣченъ. Тотъ хорый, который удасться съ своєю хворотою о помочь до васъ, въ наше общество, той платитъ лишь одинъ разъ, а тое не дѣлаетъ разницы, якъ долго онъ хворый и якъ его хворость опастно застарена-занедбана, но най лишь сполягнется на васъ, т. е. на наше общество, а будетъ вылѣченъ-выкурованъ.

На челѣ общества NATIONAL MEDICAL ASSOCIATION стоитъ той славный лѣкарскій знатокъ, который съ цѣлымъ его лѣкарскимъ сборомъ лѣчитъ кажду хвороту, хотя была бы она якой нибудь назвы и якъ долго застарена—занедбана.

НЕДУГИ КОЖИ (ВЫСЫПКИ) — ПОЧКИ — НЕРКИ — МУЖЕСКИ И ЖЕНСКИ НЕДУГИ — УШИ — ХРЕБЕТЪ И ЛАДВІИ — ВСЯКІИ ДИТЯЧІИ НЕМОЩИ — ТАЙНЫИ НЕМОЩИ — НОСЪ — ГЛИСТЫ — МАТИЦЫ — РАНЫ — НЕРВЫ — ЛЕГКИ — КИЛЫ — ПЕЧУНКИ — ГОСТЕЦЪ — СЕРДЦЕ — КАПЕЛЬ — ЖАЛУДОКЪ — ЗОЛОТА ЖИЛА — ПЕРСИ — ГЛАВА

Тѣ всѣ повыше спомнуты слабости-хвороты въ короткомъ часѣ могутъ быти вылѣчены.

Если чуетесь быти хорыми, то неодкладайте нѣ одного дня, лишь скоро пишѣть на адрессу National Medical Association а о всемъ получите найлучшіи поясненія по русски или по словенски писаны. Одинъ листъ есть достаточно, чтобъ описати Вашу немощь, Вашу хвороту или болѣзни, а на все тое получите въ Вашемъ родномъ языку одповѣдь.

Пишѣть по словенски или по русски.

УРЯДОВЫИ ГОДИНЫ: Въ роботный день предъ полуднемъ отъ 10-ой годины до 1-й, а по полудни отъ 2 до 5. Въ недѣлю и свято отъ 10 до 2.

ЛИСТЫ ТРЕБА АДРЕССОВАТИ:

Dr. E. G. DRAKE, главный лѣкарскій управитель

NATIONAL MEDICAL ASSOCIATION

34 West 26th Street, NEW YORK.

„О май ґали, о байґали, тажь то є друкованый листъ.“

Зашлѣть почтову марку по великій, новый, илюстрованый катальоґъ рускихъ и польскихъ друкуючихъ машинокъ, гармонійокъ, граючихъ и кукаючихъ годинниковъ и инишихъ много до зачудованя интересованыхъ новостей.

Адресуйте листы:

S. KELTONIK,
PUNXUTAWNEY, PA.

J. A. QUINN,

Одинокій погребникъ и бальсамовачь въ тыхъ сторонахъ. Мешкає на **Ridge Str., Lansford, Pa.** Людей, що мешкають въ Nesquehoning, Coaldale, Hauto, Summit Hill и Lansford обслужить чесно, тано и скоро.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Зводки вонъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугує якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Выробляе братскѣ машлѣ, шапки, ѵôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

К. Файферъ,

одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймає вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускои церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И по руски, по словеньски,
Поанґлицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій народъ крѣпко стоить,
Вражды люцкой ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що єго тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакує,
Бучерня чиста, ажь ся серце радує.

Справедливе чудо у тôмъ люде є,
Що такъ смачного мяса нѣгде не є;
Другй бучеры дуже жалують,
Що у Югаса всѣ люде купують,

Мы, Руснаки не жалуємо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае.

Що хто вôдъ Югаса мяса скоштує,
До смерти не пересмакує,
Смакъ найлѣпшій вôдъ всього,
Зъѣвбысь й вола цѣлого.

Тожь милй братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо,
Чисто, смачно и уцтиво!

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштує сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ДІЯМЕНТОВЫЙ ЕЛЄКТРИЧНЫЙ ХРЕСТЪ,

званый такожь хрестомъ Вольта, зôставъ вôдкритый кôлька лѣтъ тому въ Австріи. а задля своихъ великихъ прикметъ розповсюдннвъ ся скоро въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Скандинавіи и другихъ европейскихъ краяхъ, где нынѣ уважають его за найсильнѣйше средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.

Електричный Діяментовый Хрестъ лѣчить ревматизмъ мускулôвъ и суставôвъ, невралґію, болѣ въ цѣлôмъ тѣлѣ, нервовôсть, нервове ослабленє, безсонницю, пригнобленє, ґістерію, паралѣжь, трясенє, ударъ, епілепсію, танець св. Віта, пальпітацію, нервовый бôль головы, и всѣ слабости нервового системy. Єго добродѣйный вплывъ видно вже по кôлькохъ годинахъ, хотяй часомъ треба на него ждати кôлька день.

Коштує доляра, при чѣмъ ґарантує ся, що принесе стôлько користи, що найлѣпшій елєктричный поясъ, що коштує 15 або 25 рази тôлько. Нѣхто въ родинѣ хорый чи здоровъ, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлѣпшого средства противъ слабостямъ. Пришли доляра, а мы пôшлемо тобѣ оплаченый оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 долярôвъ. Тисячѣ листôвъ вôдъ осôбъ, котрыхъ вылѣчивъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказомъ его силы. Ось два зъ нихъ: Маламъ болѣ через много лѣтъ; теперь єсмь здорова. Діям. Елект. Хрестъ вылѣчивъ мене. Каролѣна М. Пітерсенъ, Riechfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Панове: Вже 3 мѣсяцѣ ношу Діямент. Електр. Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣ въ моихъ плечахъ, такъ що не мôгъ грати на скрипцѣ. Теперь чуюсь зовсѣмъ добре. Зъ поважанємъ. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900. — New Orleans, La. 28. лютого, 1902. — Пов. Панове: Въ залученю посилаємо Вамъ $5.00 на пять елєктричныхъ крестôвъ. Тй, котрй мы передше одержали приносять чудесну помôчь. Просимо прислати якъ нейскорше. — СЕСТРЫ БЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Douphine str. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де найлучше купити шифкарту.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)

424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки доскональй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкає рускій кравець

ПЕТРО КУЗМИЧЬ

425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убранє, нѣколи того не пожалує.

Якъ далеко зайшовъ я нынѣ?

Дуже часто пытаешь самъ себе!

Американьскій „ПЕДОМЕТЕРЪ“

ВÔДПОВѢСТЬ ТОБѢ.

Тои величины.

Чоловѣкъ звычайно навѣть не выображає собѣ, скôлько вôнъ перейде черезъ день, чи то въ своимъ занятю або въ дома.

АМЕРИКАНЬСКІЙ **„ПЕДОМЕТЕРЪ“** мѣряє и записує кождый твôй крокъ. Вôнъ для чоловѣка ходячого пѣшо есть тымъ, чимъ „Цікльометеръ“ для біціклісты.

Всѣ граючй въ пилку, турісты, подорожнй а властиво всѣ, котрй ходять пѣшки потрѣбують такого „ПЕДОМЕТРА“: єго можна носити въ кишени, бо есть такои величины и выглядає подôбно до дамского годинника. До сего часу добрый „ПЕДОМЕТЕРЪ“ коштувавъ не менше якъ $4.00 до $15.00. Нашъ може рôвнатись зъ кождымъ, есть зробленый въ сѣмъ краю и лучшого знайти не можна а цѣна его лише

оденъ доляръ.

Єго можна уреґулювати вôдповѣдно до кроку чоловѣка и за кождый ручимо. Єсли не можете его дôстати въ вашôмъ сторѣ, то мы доставимо вамъ оденъ своимъ коштомъ черезъ почту, єсли зашлете намъ одного доляра на адресу:

INTERNATIONAL MERCANTILE EXCHANGE,
LOUISVILLE, KY.

Потрѣбуємо аґентôвъ.

НА КОРОТКІЙ ЧАСЪ!

Цѣна одного участка будетъ лишь $5.00, но послѣ тая цѣна о много повышится.

Теперь есть дана способность каждому, чтобъ могъ свои грошѣ въ безпечное мѣсто вложити.

ЧИ ИМѢЕТЕ 5 ДОЛЯРОВЪ?

Чи хотѣли бы имѣти изъ тѣхъ ПЯТЬ ДОЛЯРОВЪ профиту за I мѣсяцъ 10? А ЗА ОДИНЪ ГОДЪ 120 ДОЛЯРОВЪ? А ВЪ ДОЛГШОМЪ ВРЕМЕНИ $1000?

Mr. J. M. Jones, сенаторъ штату Огайо.
Mr. George A. Dienham, предсѣд. удѣловой спôлки „American Palace Car Co.“
Mr. A. B. Nettleton, бывшій помочный финансовый министерь Соединенныхъ Штатовъ.
Mr. Henry Alton, полковникъ и подпредсѣдатель Conso и Louisburg удѣловой желѣзной дороги.
Mr. S. W. Thompson, финанс.-контр. Соед. Штатовъ.
Mr. John J. Mc.Cracken, отъ „American Car и Fondry“ компании въ Wilmington, Delaware.
Mr. Waltor E. Eaton, кассіеръ финанс.-министерства Соедин Штатовъ. — *Они суть зарядцями:*

Columbia Gold Mining Company

(Удѣлова Компанія Золотодайныхъ Колумбія Майнъ).

которая то удѣловая компанія заинтабулована есть съ закладною суммою одинъ миліонъ доляровъ (все подписане удѣльниками), а тіи даютъ способность каждому человѣку чтобъ статся

СОВЛАСТИТЕЛЕМЪ

Золотодайныхъ Колумбіа майнъ, которыи находятся въ CRIPPLE CREEK у, штату Колоредо.

Колумбія Компанія Золотодайныхъ Майнъ находится только на одну милю отъ золотодайныхъ майнъ Викторія, Индепендентъ и Портляндъ, властители которыхъ тисячи а тисячи доляровъ уже заробили на томъ длятого, ибо за низку цѣну покупили себѣ у тѣхъ компаній удѣлы, которыи днесь имѣютъ вартость на много тисячъ доляровъ

Въ штату Колоредо $1:000.000 чистого доходу было выплачено минувшого року.

Урядное „переконаніе“ посвѣдчаетъ, что въ каждомъ тонѣ руды находится на $411.20 и $448.53 вартости золота, и что Колумбія Компанія Золотодайныхъ Майнъ есть найбогатша и что ей участникамъ той найбольшій доходъ может принести.

Каждый можетъ статись участникомъ и можетъ закупити столько участинъ, сколько лишь хочетъ. Цѣна одного участка есть $5.00, и больше не доплачается. То ничому не мѣшаетъ, гдѣ кто живетъ, чи въ старомъ краю или тутъ; а если пойдетъ до старого краю а не спродасть свою участь, будетъ имѣти доходъ.

Чи желаете еще больше и лучшого посвѣдчиня?

Участникарѣ нежелающіи имѣти корысть можуть свои участины и спродати.

Мужи тіи, которыи стоятъ на челѣ той компаніи, занимаютъ тіи найпопереднѣйшіи становиска, такъ на полю купечества, якъ и промыслу; они имѣютъ найбольшу довѣру Соединенныхъ Штатовъ. Потому и поставленіе тѣхъ то мужей есть достаточнымъ доказомъ того, что въ якихъ рукахъ тая предпріемція находится.

Цѣна одного участка есть $5.00, ибо есть вартный $5.00, а понеже онъ и $5.00 есть вартный, то нѣтъ сомнѣву, что цѣна ихъ въ короткомъ часѣ въ два—три и четире разъ повышится.

Тутъ поданы суть неопровергательныи факты, которыи каждый самъ признаетъ. Отпоручаніе тое есть добре про каждого а непотребно есть много надъ тѣмъ размышляти, что и якъ имѣетъ зробити. Если имѣете волю статися членомъ удѣловой компаніи тѣхъ выборныхъ золотыхъ майнъ, то мусите купити себѣ *одинъ участокъ за пять доляровъ.* Къ тому послужити можетъ выстрѣжокъ который треба выполнити. При выполнѣню того выстрѣжка мусите заначити, сколько участинъ хочете себѣ взяти, а еслибъ неимѣли такой карточки, то можете листовно жадати ей, только мусите подати свою полну адресу и сколько участинъ хочете а тотъ листъ зашлійте до: **Columbia Gold Mining Company 1135 Broadway, New York, N. Y.**

Гроши не мусите посылати впередъ

COLUMBIA GOLD MINING COMPANY,

1135 Broadway, New York, N. Y.

Дано въ ....

ПОЧТ. ГОСПОДИНЫ: Нижеподписаный отсимъ заявляю, чтобъ для мене .... *участинъ* Columbia Gold Mining Company *одну по $5.00 зазначити и на мою адрессу заслати изволили.*

Имя и назвиско ....
Улиця и число дому ....
Почта ....
Провинція (County) ....
Городъ или плейзъ ....

П. С. Пишить по словенски или по русски а отповѣдь получите.